

**Рекомендації місцевим органам влади щодо можливих шляхів фінансування
соціальних послуг в громадах**

Зміст

Вступ.....	3
1. Формування місцевих бюджетів територіальних громад за новою методологією.....	4
2. Особливості бюджетного фінансування надання соціальних послуг недержавними організаціями	7
3. Розробка бюджетних програм на місцевому рівні спрямованих на фінансування соціальних послуг.....	9
4. Основні засади моніторингу та оцінки ефективності бюджетних програм	20
5. Фінансові механізми міжмуніципального співробітництва для фінансування соціальних послуг на рівні громад.....	26
Висновки та рекомендації.....	29
Додаток 1. Типовий перелік бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі «Соціальний захист та соціальне забезпечення».....	32
Додаток 2. Типовий перелік бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі «Соціальний захист сім'ї та дітей» за видатками, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів.....	46
Додаток 3. Типовий перелік бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів з питань молоді за видатками, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів.....	51
Додаток 4. Витяг з примірного переліку результативних показників бюджетних програм для місцевих бюджетів за видатками, що можуть здійснюватися з усіх місцевих бюджетів	52
Додаток 5. Методика здійснення порівняльного аналізу ефективності бюджетних програм, які виконуються розпорядниками коштів місцевих бюджетів	53

Вступ

Реформування системи соціального захисту населення з метою створення умов для досягнення високого рівня життя громадян, посилення цільової спрямованості соціальних програм та їх адресності розпочалося з реформи пенсійного забезпечення та соціальних виплат. Наступний етап передбачає реформування системи соціальних послуг. Зазначене завдання сучасної соціальної політики спрямоване на посилення захисту конституційних прав та свобод громадян, забезпечення поваги до кожної людини, її гідності, толерантності та гуманізму. Надання якісних послуг не лише задовольняє фізичні, соціальні та культурні потреби окремої людини, але й сприяє формуванню і збереженню духовних цінностей у суспільстві.

Водночас ця реформа повинна бути підкріплена належним рівнем фінансування та запровадженням ефективної системи управління бюджетними коштами на усіх рівнях бюджетної системи. Застосування найкращих практик бюджетування з метою удосконалення бюджетного процесу призведе до підвищення ефективності управління державними та місцевими фінансами, а отже й до підвищення ефективності фінансування соціальних послуг. Саме такою практикою є впровадження програмно-цільового методу (ПЦМ) бюджетування, яка покращує бюджетний процес загалом та докорінно змінює концепцію управління бюджетом.

Відповідно до нової редакції Бюджетного кодексу України об'єднані територіальні громади повинні будуть застосовувати ПЦМ при формуванні своїх бюджетів вже з 2017 року. Від того на скільки якісно буде виконано це завдання залежить ефективність фінансування соціальних послуг.

Поряд із запровадженням нової методології бюджетування особливого значення для України в контексті широкомасштабної реформи місцевого самоврядування та реформи адміністративно-територіального устрою набуває міжмуніципальне співробітництво (ММС). ММС пропонує можливості для значного прогресу у вирішенні актуальних проблем місцевого розвитку. Одночасно воно має великий потенціал, який може бути дуже корисним для фінансування соціальних послуг на рівні громад.

Вже сьогодні села, селища, міста, райони та області мають можливість об'єднувати свої ресурси, якщо це допомагає їм покращити їх ефективність. Громади можуть обмінюватися власним досвідом у наданні певних соціальних послуг, при цьому вони можуть прийти до висновку, що ефективно надання окремих послуг є можливим на території, яка за площею перевищує територію окремої громади. При цьому їм необхідно буде використовувати фінансові механізми міжмуніципального співробітництва.

В даному дослідженні наведено основні характеристики формування місцевих бюджетів територіальних громад за новою методологією бюджетування, детально розкрито поняття «бюджетна програма» та висвітлено особливості формування системи показників результативності. Особлива увага приділена питанням проведення моніторингу та оцінки ефективності бюджетних програм. Також розглянуті особливості здійснення міжмуніципального співробітництва й фінансові механізми їх забезпечення, які можливо реалізувати в межах існуючої нормативно-правової системи.

1. Формування місцевих бюджетів територіальних громад за новою методологією

На сьогоднішній день в Україні проводиться адміністративно-територіальна реформа. У цих умовах трансформуються усі сфери суспільства, реформується фінансовий механізм, з'являються нові важелі впливу на економічний і суспільний розвиток держави, у тому числі й на соціальну сферу. Її функціонування неможливе без відповідного фінансування. У зв'язку з тим, що роль і значення соціальної сфери у суспільстві дуже важливі, постає завдання реформування системи її фінансування.

Передусім фінансування соціального захисту і соціальне забезпечення населення здійснюється за рахунок бюджетних коштів через реалізацію відповідних програм. Програми соціального захисту і соціальне забезпечення поділяються на державні та місцеві програми. Бюджетним кодексом України¹ (ст. 87 – 91) передбачені видатки на соціальний захист і соціальне забезпечення за рахунок державного бюджету України та місцевих бюджетів.

Відповідно до нової редакції Бюджетного кодексу України об'єднані територіальні громади мають такі самі повноваження з фінансування видатків спрямованих на соціальний захист і соціальне забезпечення, як і міста обласного значення та райони. Так до видатків, що здійснюються з бюджетів міст республіканського Автономної Республіки Крим та обласного значення, районних бюджетів, бюджетів об'єднаних територіальних громад належать:

- *державні програми соціального забезпечення* – притулки для дітей, центри соціально-психологічної реабілітації дітей та соціальні гуртожитки для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (якщо не менше 70 відсотків кількості дітей, які перебувають у цих закладах, припадає на територію відповідного міста чи району); територіальні центри соціального обслуговування (надання соціальних послуг); центри соціальної реабілітації дітей-інвалідів; центри професійної реабілітації інвалідів, компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги громадянам похилого віку, інвалідам, дітям-інвалідам, хворим, які не здатні до самообслуговування і потребують сторонньої допомоги;

- *державні програми соціального захисту* – допомога сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам, тимчасова державна допомога дітям, допомога по догляду за інвалідами I чи II групи внаслідок психічного розладу; додаткові виплати населенню на покриття витрат з оплати житлово-комунальних послуг (житлові субсидії населенню); пільги окремим категоріям громадян; компенсації особам, які згідно із статтями 43 та 48 Гірничого закону України мають право на безоплатне отримання вугілля або торф'яного брикету на побутові потреби, але проживають у будинках, що мають центральне опалення; компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян; виплата державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом «гроші ходять за дитиною»; компенсацію фізичним особам, які користувалися пільгами щодо сплати податку з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів, втрати частини їх доходів у зв'язку з відміною такого податку та відповідним збільшенням ставок акцизного податку з пального згідно з Податковим кодексом України;

¹ <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

- *державні програми підтримки будівництва (реконструкції) житла* для окремих категорій громадян;
- *районні та міські програми і заходи* щодо реалізації державної політики стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї, у тому числі утримання та програми районних і міських центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Відповідно ст. 102 Бюджетного кодексу України, місцевим бюджетам передаються субвенції з Державного бюджету України для фінансування державних програм соціального захисту.

За рахунок таких субвенцій здійснюється фінансування видатків на державні програми соціального захисту, які, зокрема, передбачають: допомогу сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам, тимчасова державна допомога дітям; компенсаційні виплати за пільговий проїзд таким категоріям громадян; виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях, грошового забезпечення батькам-вихователям та прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом «гроші ходять за дитиною», тощо.

Водночас усі видатки бюджетів об'єднаних територіальних громад, у т. ч. на державні та місцеві програми соціального захисту і соціального забезпечення, починаючи з 2017 року, мають фінансуватися на основі програмно-цільового методу бюджетування (ПЦМ). Це передбачено у прикінцевих та перехідних положеннях Бюджетного кодексу України. Таким чином, вже сьогодні необхідно починати проводити відповідно підготовчу роботу щодо переходу на нову методологію бюджетування.

Програмно-цільовий метод у бюджетному процесі – метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу.

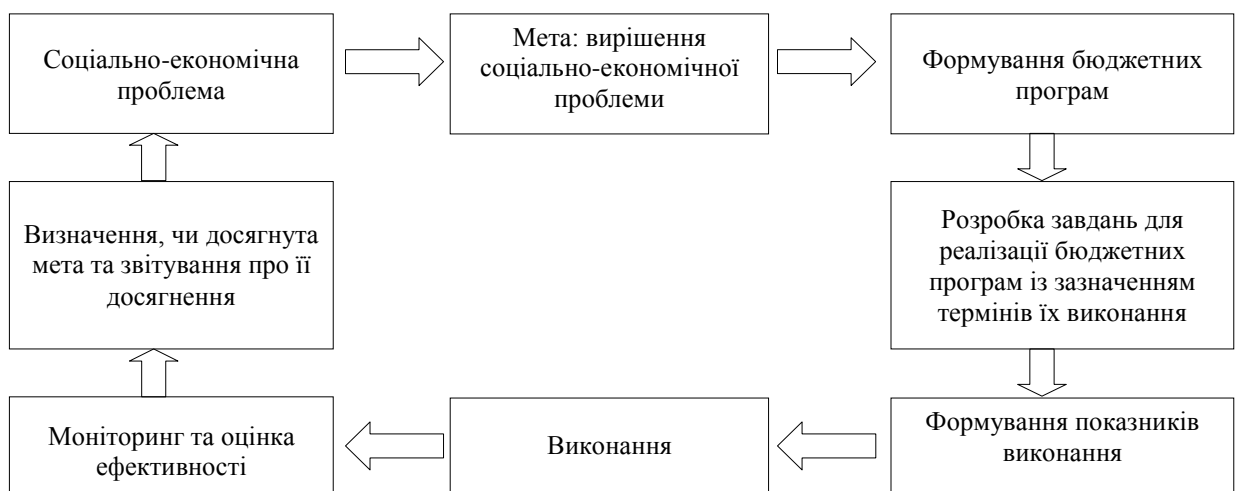
Помилковим було б твердження, що при застосуванні ПЦМ не використовуються інші методи бюджетного планування. Серед таких методів базовими є балансовий, нормативний та метод екстраполяції. Програмно-цільовий метод поєднує усі ці методи та додає елементи, за допомогою яких встановлюється взаємозв'язок між ресурсами та результатами (рис. 1.1).

Рис. 1.1. Взаємозв'язок методів бюджетування

Бюджетний процес за ПЦМ за своєю суттю є циклом, який починається та закінчується з визначення переліку соціальних та економічних проблем і охоплює поетапне впровадження усіх заходів, необхідних для їх подолання. Це є головною рисою ПЦМ.

Процес формування та виконання бюджету за ПЦМ проілюстровано на рис. 1.2.

Рис. 1.2. Модель бюджетного процесу за ПЦМ

Виходячи з зазначеного, в умовах використання ПЦМ бюджетні документи мають слугувати досягненню таких цілей:

- забезпечення достатньою, об'єктивною та ґрунтовною інформацією стосовно ресурсів та ефективності витрат, які необхідні для досягнення встановленої цілі, широкого кола зацікавлених сторін, що включає в себе управлінців усіх рівнів, депутатів відповідних рад та громадськості;
- забезпечення дотримання усіх законодавчо встановлених принципів бюджетної політики, у тому числі принципу збалансованості бюджету.

Кожен новий цикл бюджетування за ПЦМ починається з оцінки ефективності бюджетної програми після завершення її реалізації, тобто визначається ступінь досягнення мети програми.

Для здійснення оцінки ефективності програми важливо правильно запланувати систему показників її виконання. Такі показники повинні відповідати цілі та завданням програми. Тому сама програма повинна бути спрямована на досягнення досить конкретної цілі, щоб кількість завдань і показників її виконання не була занадто великою.

Ще однією з рис ПЦМ є орієнтованість на надання якнайбільшого об'єму послуг на одиницю витрачених грошових ресурсів. Згідно з методологією ПЦМ, бюджет демонструє стандарт послуги, визначає об'єм робіт, які необхідно виконати, та кошти, необхідні для забезпечення виконання певної послуги.

На відміну від традиційного бюджету, який приділяє увагу лише контролю за цільовим використанням коштів, програмне бюджетування забезпечує функцію фінансового контролю, що базується на результатах програми. Відповідальний виконавець отримує фінансове забезпечення програми з метою досягнення цілі та реалізації завдань програми. Таким чином, правильним є твердження що в умовах ПЦМ виконавець отримує бюджетні кошти для надання послуг у межах чітко встановлених параметрів цих послуг (кількість, періодичність, якісні показники).

Виходячи з вищевикладеного, можна стверджувати, що при плануванні бюджету за ПЦМ на відміну від постатейного принципу:

- змінюються акценти з планування та контролю за видами й обсягами видатків на планування соціально-економічних результатів від витрачання бюджетних коштів;
- розподіл бюджетних ресурсів ґрунтується не лише на наявності коштів, а й на показниках соціально-економічної ефективності;
- посилюється відповідальність розпорядників бюджетних коштів за кількість та якість наданих населенню послуг (товарів, робіт).

2. Особливості бюджетного фінансування надання соціальних послуг недержавними організаціями

Сучасний стан надання соціальних послуг населенню в Україні далекий від європейських стандартів. Це пояснюється історичними (адміністративний спадок від Радянського Союзу) та політико-економічними причинами. Власний досвід подолання проблем державного адміністрування в Україні обмежений, тому владі при реформуванні адміністративної системи слід взяти за основу практику розвинених світових демократій, а суспільству через неурядові інститути контролювати їх роботу.

Забезпечення успішності процесу оптимізації системи надання соціальних послуг, становлення сучасної недержавної соціальної інфраструктури потребує вирішення низки проблем технологічного характеру. Одним з головних гальмуючих чинників в цьому контексті виступає недостатня фінансова база суб'єктів громадянського суспільства. Адже саме від наявності фінансових і матеріальних ресурсів, а також від ефективного їх використання, значною мірою залежать змістовні характеристики діяльності громадських організацій, реалізація їхнього потенціалу.

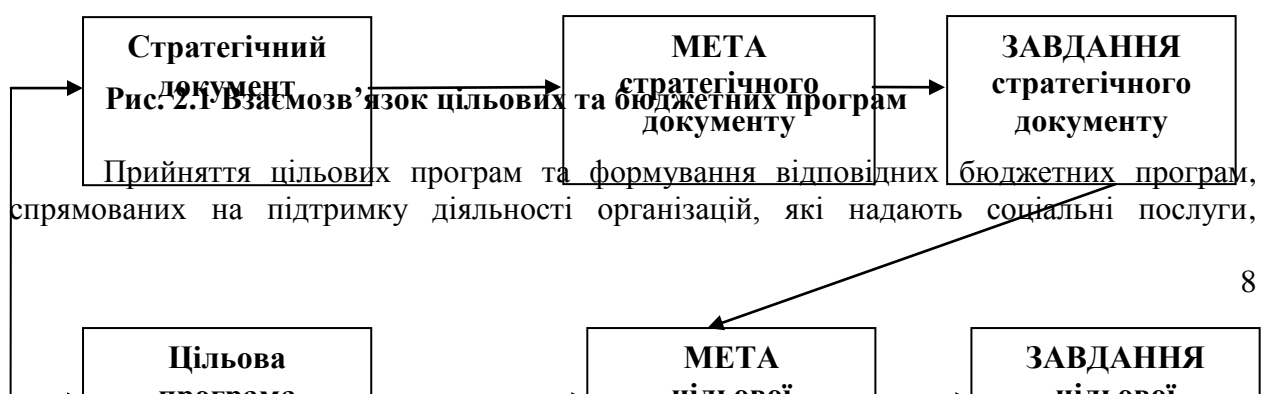
Одним із недоліків чинної системи надання соціальних послуг є відсутність конкуренції. Недорозвиненою є й мережа альтернативних соціальних послуг. Це значною мірою спричинено умовами фінансування соціальних послуг: бюджетні кошти плануються і спрямовуються на утримання державних інституцій, а не на потреби отримувачів соціальних послуг. У той же час багато людей, котрим держава гарантує право на соціальну допомогу (соціальні послуги), звертаються до недержавних організацій, які допомагають їм долати життєві труднощі та підтримувати соціальну активність.

Водночас вже сьогодні в межах існуючого законодавства є механізми, які дозволяють забезпечити бюджетне фінансування надання соціальних послуг недержавними організаціями.

Підпунктом «г» пункту 4 частини першої статті 89 Бюджетного кодексу визначено, що з бюджетів об'єднаних територіальних громад можуть здійснюватись видатки на реалізацію місцевих програм і заходів щодо реалізації державної політики стосовно дітей, молоді, жінок та сім'ї. Таким чином на рівні громади можливо затвердити відповідну цільову програму. Така програма, може, зокрема, передбачати розвиток системи, за якої надання соціальних послуг населенню може здійснюватися також небюджетними установами. Це дозволить спрямовувати кошти місцевих бюджетів на фінансування тієї частини соціальних послуг, які надаватимуться небюджетними установами.

Проте досить часто виникає ситуація, коли цільова програма затверджена рішенням місцевої ради і навіть визначені обсяги фінансування її завдань, але кошти з бюджету не виділяються. Тому необхідно виважено підходити до розробки таких цільових програм та забезпечувати реалістичність заходів, обсягів бюджетних коштів, необхідних для їх виконання, та показників результативності.

Відповідно до існуючої законодавчої бази, цільова програма – це документ, який носить стратегічний характер, водночас не має статусу обов'язкового виконання. Як показує практика, для того, щоб всі завдання, визначені у цільовій програмі, отримали фінансування, вони мають бути включені до відповідного місцевого бюджету. При цьому найкращим інструментом, який дозволяє якісно поєднати цілі і завдання цільової програми з бюджетним плануванням, є програмно-цільовий метод складання та виконання бюджету. При такому методі бюджетування забезпечується формування бюджетних програм, які відповідають завданням цільової програми та містять показники результативності, що дозволяє оцінити ефективність використання бюджетних коштів. Завдяки цьому можна досягти гармонізації цілей і завдань цільових і бюджетних програм (див. рис. 2.1)

дозволить налагодити якісну систему моніторингу та оцінки виконання програм та забезпечить більш ефективне використання бюджетних коштів.

3. Розробка бюджетних програм на місцевому рівні спрямованих на фінансування соціальних послуг

Процес розробки та реалізації бюджетних програм можна поділити на чотири етапи: планування програм, їх погодження, виконання та аналіз виконання програм.

Бюджетні програми затверджуються щорічно виключно в межах наявних бюджетних ресурсів з метою досягнення конкретного результату при витрачанні цих ресурсів. Також, згідно зі ст. 21 Бюджетного кодексу України, Радою Міністрів АРК, місцевими державними адміністраціями та виконавчими органами відповідних місцевих рад складається та схвалюється прогноз місцевого бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди. У разі, коли головний розпорядник є виконавцем певної цільової програми, то він має забезпечити в межах відповідної бюджетної програми виконання завдань, визначених такою цільовою програмою.

З метою деталізації програм у міжнародному досвіді застосовується така опція як «Підпрограма». Практика бюджетного процесу за ПЦМ в Україні показує, що є ряд випадків, коли також доцільно застосувати цю опцію. Діючі бюджетні програми досить часто мають одну мету, однак різняться за видами бюджетних послуг або контингентом їх отримувачів. Їх фінансування здійснюється за окремими кошторисами та навіть деколи окремими розпорядниками. Таким чином, кожен з видів цих послуг може виступати як підпрограма, а декілька підпрограм формують багатоконпонентну бюджетну програму.

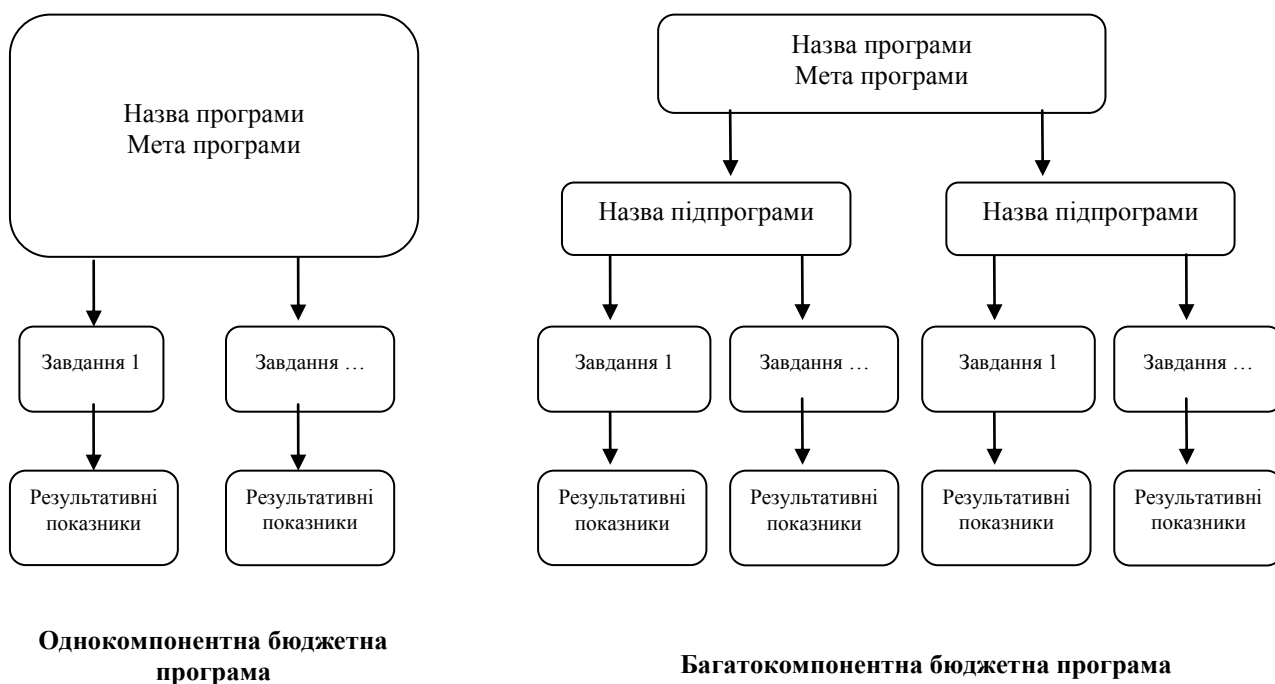

Рис. 3.1. Структура бюджетної програми, яка використовується згідно з чинним законодавством в Україні

Бюджетна програма складається з частин (опцій) та має такі елементи (рис 3.1.):

- назва бюджетної програми;
- мета бюджетної програми;
- назва підпрограми (за умови поділу бюджетної програми на підпрограми);
- завдання бюджетної програми / підпрограми (одне або більше для кожної програми / підпрограми);
- результативні показники виконання бюджетної програми / підпрограми (затрат, продукту, ефективності, якості).

Ключовим елементом бюджетної програми є її мета, що визначає вид діяльності розпорядника та спрямовує його на досягнення конкретного результату.

Наказом Міністерства фінансів України № 836 від 26.08.2014 року «Про деякі питання запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів»² визначено: «Мета бюджетної програми – кінцевий результат, що досягається при виконанні бюджетної програми, відповідає пріоритетам державної та регіональної політики і сприяє досягненню стратегічної мети розвитку держави та/або адміністративно-територіальної одиниці в середньостроковому періоді. Мета повинна бути реальною та досяжною і суттєво не змінюватися з року в рік, за винятком випадків, коли бюджетна програма має періодичний характер, закінчується строк її виконання або прийняття нових законодавчих актів передбачає внесення до неї змін».

Будь-яка програма може мати лише одну мету, характерну тільки для цієї програми; мета не повторюється у форматі інших програм. Тобто мета є унікальною для кожної з програм, що задовольняє сформульований принцип унікальності мети. Мета, за своєю суттю – це відображення загального кінцевого результату, на досягненні якого спрямована конкретна бюджетна програма.

Характерні риси мети бюджетної програми:

- визначення кінцевого результату від реалізації програми;
- орієнтація на довгострокову перспективу;
- відповідність головній меті діяльності розпорядника коштів.

Приклад формування мети за програмою «Надання соціальних та реабілітаційних послуг громадянам похилого віку, інвалідам, дітям-інвалідам в установах соціального обслуговування» у галузі «Соціальний захист та соціальне забезпечення»:

Мета: Надання соціальних послуг, зокрема стаціонарного догляду, догляду вдома, денного догляду, громадянам похилого віку, інвалідам та дітям-інвалідам в установах соціального обслуговування системи органів праці та соціального захисту населення.

Багатокомпонентні бюджетні програми поділяються на підпрограми. Підпрограми спрямовуються на комплексне досягнення загальної мети бюджетної програми.

Формування підпрограм забезпечує конкретизацію заходів, спрямованих на досягнення загальної мети бюджетної програми, та дає змогу оцінити ефективність бюджетної програми в розрізі її складових.

При цьому бюджетні програми можуть бути сформовані як з елементом «підпрограми», так і без нього.

² <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1103-14>

Приклад формування підпрограм за програмою «Надання соціальних та реабілітаційних послуг громадянам похилого віку, інвалідам, дітям-інвалідам в установах соціального обслуговування» у галузі «Соціальний захист та соціальне забезпечення»:

Підпрограма 1. Забезпечення соціальними послугами стаціонарного догляду із наданням місця для проживання дітей з вадами фізичного та розумового розвитку (КТКВК 090601)

Підпрограма 2. Забезпечення соціальними послугами стаціонарного догляду із наданням місця для проживання, всебічної підтримки, захисту та безпеки особам, які не можуть вести самостійний спосіб життя через похилий вік, фізичні та розумові вади, психічні захворювання або інші хвороби (КТКВК 090901)

Підпрограма 3. Навчання та трудове влаштування інвалідів (КТКВК 091203)

Підпрограма 4. Забезпечення соціальними послугами за місцем проживання громадян, які не здатні до самообслуговування у зв'язку з похилим віком, хворобою, інвалідністю (КТКВК 091204)

Підпрограма 5. Надання реабілітаційних послуг інвалідам та дітям-інвалідам (КТКВК 091206).

Відповідно до мети бюджетної програми, розпорядники коштів розробляють завдання програми (підпрограми). Завдання можна розглядати як короткострокові етапи в рамках середньострокової стратегії, що визначається метою бюджетної програми.

Завдання бюджетної програми (підпрограми) – конкретний, спрямований на досягнення мети бюджетної програми комплекс заходів, який відображає основні етапи досягнення поставленої мети, визначає шляхи виконання програми (підпрограми), підлягає перевірці та повинен містити результативні показники бюджетної програми (підпрограми).

За умови поділу бюджетної програми на підпрограми завдання формуються для кожної підпрограми.

Бюджетна програма (підпрограма) може мати декілька завдань, направлених на досягнення результату, очікуваного від впровадження програми (підпрограми).

Завдання повинні мати такі характеристики:

- орієнтованість на результат (добре сформульовані завдання чітко вказують на те, що необхідно зробити);
- вираження результатів у кількісних вимірах (для того, щоб мати змогу визначити, чи виконане завдання, чи ні, необхідно мати спосіб вимірювання результатів).

Отже, чітко сформульовані завдання вказують на те, що буде зроблено, та не містять загальних та декларативних тверджень.

Завдання слугує своєрідним обґрунтуванням плану витрачання ресурсів за програмою, інакше кажучи, завдання є обґрунтуванням кошторису бюджетної установи.

Приклад формування завдань за підпрограмою 5 «Надання реабілітаційних послуг інвалідам та дітям-інвалідам (КТКВК 091206) бюджетної програми «Надання соціальних та реабілітаційних послуг громадянам похилого віку, інвалідам, дітям-інвалідам в установах соціального обслуговування» у галузі «Соціальний захист і соціальне забезпечення»:

Завдання 1. Забезпечення діяльності центрів професійної реабілітації інвалідів та центрів соціальної реабілітації дітей-інвалідів сфери органів праці та соціального захисту населення

Завдання 2. Придбання обладнання і предметів довгострокового користування.

Під час розробки бюджетної програми головним розпорядникам бюджетних коштів необхідно чітко усвідомлювати, яким чином вимірювати результати її реалізації. Саме для вимірювання цих результатів застосовується такий специфічний елемент програмно-цільового методу, як *результативні показники бюджетних програм*.

Ці показники є ключовим інструментом механізму планування та виконання бюджету за програмно-цільовим методом, більше того, вони є його основною характерною рисою. За місцем у системі управління місцевими бюджетами вони втілюють результатну складову програмно-цільового бюджету, є своєрідним індикатором, що всебічно ілюструє успішність виконання програми. Аби задовольняти принцип повної вимірності бюджетних програм, результативний показник обов'язково має бути вимірюваним та підлягати кількісному визначенню.

Для задоволення принципу цілісності програм результативні показники мають співвідноситися з метою та завданнями, що виконуються у межах програм / підпрограм. Водночас вони не повинні вимірювати наслідки одноразової дії або висвітлювати результати короткострокової діяльності, оскільки є системним інструментом.

Результативні показники програм – це найбільш незвична для сприйняття управлінська категорія. Здавалося б, що спільного з поняттям «управління бюджетною сферою» має показник «зниження захворюваності»? Але, саме в цьому і полягає докорінна відмінність програмно-цільового методу від інших підходів. Ця відмінність змушує перевернути свідомість фінансиста «з голови на ноги» – зовсім з іншої позиції подивитися на бюджетні видатки; зрозуміти, що сенс видатків – не в самому факті їх здійснення, а в тому результаті, який принесе для громади витрачання ресурсів бюджету. Адже що представляє собою ресурс бюджету? Це кошти платників податків, які є членами територіальних громад. Відраховуючи до бюджету (чи то до місцевого, чи то державного) частину свого заробітку у вигляді податків, платники (вони самі або їх непрацездатні родичі – діти, батьки-пенсіонери, родичі-інваліди) автоматично отримують право на якісні послуги з боку держави.

Якість цих послуг не є віртуальною величиною. За моделлю «Ресурс-результат» вона обов'язково повинна узгоджуватися з сумою коштів, що надійшли до бюджету і, відповідно, перенаправлені з цього бюджету на рівень бюджетних установ – закладів соціальної допомоги, лікарень, дитсадків, і т. д., – яким довірено надавати ті чи інші послуги для платників податків, тобто для людей, які своїми податками фактично передплатили ці послуги.

Таким чином, для забезпечення повноти усвідомлення якісних змін в управлінні місцевими бюджетами необхідно чітко та конкретно вимірювати обидві сторони соціально-економічного балансу: ресурсну (або кількісну, у тому числі грошову) сторону, до чого ми вже давно звикли, і результативну (або якісну) сторону надання послуг – у цьому сенсі ми тільки-но постали перед необхідністю осмислення бюджетних послуг як об'єкта управління. Саме для вимірювання якості такої бюджетної послуги і слугує результативний показник програми.

Отже, згідно з постатейним (традиційним) методом, характеристикою будь-яких видатків слугує лише грошовий еквівалент; у програмно-цільовому методі таких характеристик дві – грошовий еквівалент та якісний еквівалент, як це показано в табл. 3.1.

Еквіваленти вимірювання бюджетних програм

Категорія	Одиниця вимірювання
Бюджетна програма	Тис. грн.
Завдання бюджетної програми	Тис. грн.
Результативний показник 1	Одиниць
Результативний показник 2	%
Результативний показник 3	Грн. / споживача
Результативний показник	.....

Дуже важливо розуміти, що оскільки результативні показники повинні узгоджуватись із метою та завданнями програми, то якщо мета та завдання програми неправильно (або не чітко) сформульовані, встановити обґрунтовані результативні показники неможливо.

Наступним важливим моментом є необхідність розробки реалістичних показників для кожного завдання програми / підпрограми. Дуже часто бюджетні установи, розробляючи програми, використовують показники, які потім важко оцінювати. Наприклад, сформувавши показник «Рівень задоволення населення соціальними послугами», заклад з надання соціальних послуг (або департамент соціального захисту населення як головний розпорядник) повинні для його оцінки «розгорнути» кампанію з опитування чи анкетування населення, яке проживає на ділянках обслуговування, що потребує залучення значних додаткових ресурсів (технічних, людських та бюджетних). Крім того, суб'єктивізм оцінки цього досить узагальненого показника, що неминуче проявиться при опитуванні (анкетуванні), перешкоджатиме адекватному відображенню результативності та якості цієї послуги.

Тому, встановлюючи будь-який показник, треба в першу чергу пам'ятати про те, що за умови відсутності об'єктивних, чітко вимірюваних даних про його виконання програма може вважатися невиконаною в тій частині, яка характеризується зазначеним показником.

Розроблені відповідно до мети і завдань програми, результативні показники дозволяють надати ґрунтовну оцінку всім аспектам реалізації програми, і, таким чином, визначити ефективність чи неефективність бюджетних витрат і соціальний ефект від впровадження програм. Вони допомагають встановленню безпосереднього зв'язку між виділеними ресурсами та досягнутими результатами, а також надають інформацію для осіб, відповідальних за прийняття управлінських рішень, щодо дій, які повинні бути виконані для покращення соціальної та економічної ситуацій і задоволення потреб громадян. Отже, результативні показники дозволяють порівняти поточні досягнення з результатами та проблемами минулого і визначити перспективи на майбутнє.

Функції результативних показників програм:

- 1) індикація ефективності використання бюджетних коштів (звітна функція);

2) порівняння результатів виконання програми у динаміці та в часі (моніторингова функція);

3) аналіз виконання програми в розрізі бюджетних періодів та між територіально окремими виконавцями (аналітична функція);

4) зазначення змін, які відбуваються у групі споживачів бюджетних послуг, змін у проблематиці, аж до змін у доцільності виконання програми (управлінська функція). Наприклад, за результатами моніторингу результативних показників ми будемо управлінське рішення щодо виявлення причин недовиконання запланованого показника та поліпшення ситуації в галузі.

За методологією ПЦМ при плануванні програм мають формуватися декілька типів результативних показників, які можна використовувати для оцінки програми та визначення її кінцевої результативності:

- показник затрат;
- показник продукту;
- показник ефективності;
- показник якості.

Планування затрат – одна з найбільш важливих процедур бюджетування, адже бюджетні ресурси завжди обмежені. Аналіз затрат необхідно систематично проводити на різних етапах бюджетного процесу, оскільки він є одним із ключових елементів оцінки програм. Цей процес не втрачає своєї актуальності починаючи зі стадії планування майбутнього бюджету, до стадій його затвердження та виконання.

Показник затрат – це індикатор, що відображає структурований обсяг вхідних ресурсів, який необхідний для здійснення даного напрямку діяльності відповідного завдання програми. Або, показник затрат – це показник, що відображає обсяг та структуру ресурсів, що забезпечують виконання програми та характеризують структуру витрат програми

Затрати можуть відображатись як у грошовому вимірі, так і як людські, матеріальні або інформаційні ресурси (кількість осіб, залучених до виконання завдання; обсяг коштів, витрачених на здійснення завдання тощо). Показник затрат відображається в абсолютних цифрах (наприклад, кількість об'єктів, метраж або кубатура будівель і споруд). Сукупність показників затрат всіх завдань програми відображає узагальнений обсяг ресурсу, необхідного для здійснення програми.

Показник затрат повинен відповідати принципу необхідності та достатності. Тобто, якщо при обрахунку показника затрат допустиметься його штучне заниження, то обсяг ресурсів буде недостатній для повної реалізації завдання. Відповідно, програма виконуватиметься не в повній мірі, та нерезультативно. Якщо ж, навпаки, цей показник завищено, то це неминуче призведе до неефективного, нецільового використання бюджетних ресурсів і, відповідно, даватиме підґрунтя для багатьох бюджетних порушень.

Показник продукту – це параметри обсягу наданих послуг, об'єму робіт, кількості користувачів послуг або робіт, номенклатура яких повністю відповідає меті програми. Або, показник продукту – це показник, що визначає обсяг виробленої продукції чи наданих послуг у ході виконання програми, кількість користувачів товарами (роботами, послугами) тощо.

Показник продукту використовуються для оцінки досягнення визначеної мети. Показниками продукту є, зокрема, обсяг виробленої продукції чи наданих послуг у процесі виконання програми, кількість користувачів товарами (роботами, послугами) тощо. Цей показник, як правило, має абсолютне значення. Він лише констатує факт

надання послуг, виконання робіт чи групу споживачів у кількісному виразі і не вказує на якість наданих послуг чи виконаних робіт, ступінь задоволення потреб споживачів товарів або послуг. Показник продукту є перехідною ланкою між основними категорійними поняттями, такими як «затрати» та «результат». Продукт – це логічний наслідок витрачання ресурсів та логічна передумова отримання результату від витрачання цих ресурсів.

На відміну від деяких інших показників, показник продукту бажано включати до формату кожної програми, оскільки він є основним кількісним індикатором виконання програми. В комплексі з іншими показниками він надає можливість здійснити оцінку використання коштів на виконання програми, та моніторинг і оцінку ступеня виконання кожного з завдань програми. Також цей показник незамінний для визначення етапу, на якому знаходиться виконання програми.

Зазначені показники найпростіше відстежити, оскільки інформація про затрати та продукт є доступною. Проте, використання лише показника продукту для оцінки програми не дає комплексного уявлення про ефективність використання бюджетних коштів. Тому для окреслення чіткого бачення можливих результатів, а також оцінки ефективності використання бюджетних ресурсів, необхідно визначити ефективність та результат, який буде досягнуто завдяки реалізації програми.

Показники ефективності в залежності від завдань, що виконуються в ході бюджетної програми, можуть визначатися як:

- витрати ресурсів на одиницю продукту;
- відношення кількості вироблених товарів (виконаних робіт, наданих послуг) до визначеного обсягу фінансових ресурсів;
- досягнення визначеного результату.

Часто цей показник називають показником економічної ефективності, оскільки він вказує на обсяг витрачених ресурсів на одиницю виробленої послуги. Подібно до інших показників, за його допомогою можна простежити відносну успішність виконання певної програми.

Показник якості – це індикатор, який показує успішність виконання програми. він відображає вимірювані, значущі результати наданих послуг, виконаних робіт. Або показник якості – це показник, який характеризує досягнуті результати якості продукту, що задовольняють споживача відповідно до їх призначення та відображають послаблення негативних чи посилення позитивних тенденцій у наданні послуг (товарів, робіт) споживачам за рахунок коштів програми.

На відміну від показника продукту, який є кількісним показником, і відображає лише факт отримання продукту діяльності, показник якості відображає в динаміці покращення рівня якості отримання даного продукту діяльності.

Показник якості дозволяє оцінити ступінь відповідності досягнутих результатів встановленій меті та завданням. Цей показник служить своєрідним звітом про досягнуті соціальні результати від надання послуг за програмою. В ньому відбивається соціальна ефективність програми.

Застосування результативних показників програм дає змогу чітко продемонструвати ефективність використання бюджетних коштів, співвідношення досягнутих результатів та затрачених коштів, її необхідність та відповідність визначеній меті, а також, порівнювати результати виконання програм, аналізувати їх. Застосування результативних показників програм сприяє якісному та кількісному аналізу стану виконання програми в частині фінансового забезпечення та в частині досягнення соціального ефекту.

При плануванні результативних показників необхідно використовувати дані попередніх бюджетних періодів. Аналізуючи результативні показники програм, необхідно визначити, чи результати виконання програми відповідають поставленій меті та завданням.

В межах однієї програми можуть визначатися показники всіх видів, а також, лише деякі види показників (наприклад, лише показники ефективності та показники якості, або лише показники затрат, продукту та ефективності і т. ін.). Таке диференціювання повинно здійснюватися виходячи з умов та специфіки кожної з програм. Звичайно, чим ширша номенклатура показників ілюструється в тій чи іншій програмі, тим більше можливостей для якісного аналізу та управління. Всередині одного виду може визначатися довільна кількість самих показників даної групи (від одного до декількох десятків). Знову ж таки, така деталізація залежить від специфіки програми та від глибини аналізу, який необхідно провести за результатом виконання програми. Не варто ускладнювати перелік показників, або перенаповнювати програми показниками, що мало демонструють суть програми, слабо відображають результати використання коштів. Не варто включати до програм показники за принципом «показники заради показників». В переважній більшості програм є спокуса включити велику кількість показників затрат, продукту та якості. Але, при визначенні переліку результативних показників бюджетних програм необхідно зміщувати акцент на показники якості – оскільки саме вони ілюструють якість надання бюджетних послуг, в той час як інші типи показників лише описують шлях досягнення цієї якості, або її калькулятивну вартість.

Різні результативні показники не повинні розглядатися як такі, що суперечать один одному, а як такі що доповнюють один одного. Використання кількох показників дає можливість краще визначити ступінь ефективності використання бюджетних коштів.

При формуванні програм слід пам'ятати про принцип необхідності та достатності щодо переліку результативних показників програм. Показників не повинно бути забагато, їхня кількість не повинна переобтяжувати програму. Водночас, це повинні бути найбільш яскраві, найбільш ілюстративні показники, які дають чітке уявлення про призначення програми та про результати, яких планується досягти у ході її реалізації. Зокрема, як свідчить практика, приблизний кількісний перелік показників для кожного з завдань програми може включати:

- показники затрат – 2-3 показники;
- показники продукту – 2-3 показники;
- показники ефективності – 2-3 показники;
- показники якості – 1-4 показники.

Оптимальна кількість показників становить 6-10, але залежно від типу та специфіки програми їх може бути менше або їхній перелік може бути представлений не всіма типами. Не варто на початковому етапі планувати більше, ніж 10 показників за кожним із завдань програми.

Таблиця 3.2

Приклад формування результативних показників для фінансування заходів державної політики з питань сім'ї

Завдання	Результативні показники
Проведення регіональних заходів, спрямованих на підтримку сім'ї, демографічний розвиток	<p>Показники затрат: обсяг видатків спрямований на проведення регіональних заходів, спрямованих на підтримку сім'ї, демографічний розвиток, тис. грн.</p> <p>Показники продукту: кількість регіональних заходів державної політики з питань сім'ї, од.;</p>

	<p>кількість учасників регіональних заходів державної політики з питань сім'ї, осіб.</p> <p>Показники ефективності: середні витрати на проведення одного регіонального заходу державної політики з питань сім'ї, грн; середні витрати на забезпечення участі в регіональних заходах державної політики з питань сім'ї одного учасника, грн.</p> <p>Показники якості: динаміка кількості людей, охоплених регіональними заходами державної політики з питань сім'ї, порівняно з минулим роком, %</p>
--	--

В процесі розробки результативних показників програм, в залежності від змісту програм та завдань, використовують такі основні інформаційні джерела:

- фінансова звітність;
- статистична звітність;
- дані внутрішньогосподарського (управлінського) бухгалтерського обліку;
- дані з первинної облікової документації (вибіркові дані);
- експертні оцінки.

З огляду на зазначене, ми можемо сформулювати критерії щодо збирання даних для визначення результативних показників програм: доступність, точність, періодичність, вартість збирання даних.

Використання показників сприяє ефективному використанню коштів і є необхідним для якісного управління місцевими бюджетами, а саме:

- покращання процесу прийняття рішень на основі забезпечення інформацією для їх прийняття з метою формування якісної бюджетної політики;
- встановлення пріоритетів, що допомагає управлінцям сконцентруватись на більш важливих соціально-економічних проблемах;
- оптимальне розміщення ресурсів, що забезпечує співвідношення ресурсів зі сферами найважливіших результатів і потреб, та / або створити більш продуктивний баланс у розподілі ресурсів;
- посилення ефективності видатків; це сприяє концентрації бюджетного процесу на результатах, що мають бути одержані, а не на установах та розпорядниках коштів, які повинні отримати постійно зростаюче фінансування;
- виховання управлінської відповідальності в учасників бюджетного процесу;
- забезпечення прозорості реалізації бюджетної програми, що дозволяє громадськості краще зрозуміти результати бюджетної політики та їх вплив на процес;
- залучення громадськості до участі у бюджетному процесі, що сприяє розвитку громадського контролю та спонукає до надання послуг кращої якості.

Усвідомлення цілісної системи результативності бюджетних програм приводить до такого твердження: в умовах організації бюджетних відносин на місцевому рівні необхідно та можливо уніфікувати перелік бюджетних програм і результативних показників. Така уніфікація є основою для подальшої побудови програмної класифікації видатків місцевих бюджетів.

Зауважимо, що розробка системи результативних показників є обов'язковою процедурою на стадії планування бюджетних програм, але затверджуватися рішенням сесії можуть як програми та показники в комплексі, так і лише перелік бюджетних

програм (результативні показники в цьому випадку наводяться у пояснювальній записці до проекту місцевого бюджету).

Міністерством фінансів України спільно з профільними міністерствами сформовано та затверджено накази, що визначають типові переліки бюджетних програм та показників результативності в частині виконання видатків за делегованими повноваженнями відповідної галузі. При формуванні програмно-цільового бюджету включення до нього бюджетних програм відбувається на основі зазначених наказів – тобто до проекту бюджету з наказів переносяться назва програми, її мета, назва підпрограми, завдання та перелік результативних показників. Накази передбачають, що за потреби цей перелік можна уточнювати, доповнювати та розширювати.

У галузі соціального захисту та соціального забезпечення для формування програм місцевих бюджетів діє спільний наказ Міністерства фінансів України та Міністерства праці та соціальної політики України від 27.09.2010 р. № 1097/290 «Про затвердження Типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі «Соціальний захист та соціальне забезпечення»³.

Для формування програм спрямованих на соціальний захист сім'ї, дітей та молоді прийнято два накази:

– наказ Міністерства фінансів України та Міністерства соціальної політики України від 24.10.2012 р. № 1116/673 «Про затвердження Типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі «Соціальний захист сім'ї та дітей» за видатками, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів»⁴;

– наказ Міністерства фінансів України та Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.01.2013 р. № 35/41 «Про затвердження Типового переліку бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів з питань молоді за видатками, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів»⁵.

Зазначені вище накази стосуються власне завдань та програм безпосередньо пов'язаних з наданням соціальних послуг. Водночас програми територіальних громад також можуть містити окремі завдання, які стосуються наприклад заходів з енергозбереження в установах соціального захисту, капітального ремонту інтернатів чи притулків, тощо. Такі завдання і результативні показники можуть формуватися у відповідності з наказом Міністерства фінансів України від 27.07.2011 року № 945 «Про затвердження Примірного переліку результативних показників бюджетних програм для місцевих бюджетів за видатками, що можуть здійснюватися з усіх місцевих бюджетів»⁶. Визначені у Примірному переліку результативні показники виконання бюджетних програм застосовуються в тій частині, що відповідає встановленим меті та завданням конкретної бюджетної програми.

Усі зазначені типові переліки бюджетних програм наведені у додатках 1–4.

Перелік усіх місцевих бюджетних програм спрямованих на надання соціальних послуг формується виходячи з бюджетної класифікації видатків. При цьому, як вже зазначалось, показники та завдання визначені у типових переліках бюджетних програм можуть змінюватись та доповнюватись залежно від специфіки та необхідності деталізації інформації.

³ <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0949-10>

⁴ <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1835-12>

⁵ <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0208-13>

⁶ <http://consultant.parus.ua/?doc=09SP16AA57>

Таким чином, якщо громада прийме рішення щодо надання бюджетної підтримки недержавних організацій, які надають соціальних послуги (детально фінансовий механізм такої підтримки визначено у розділі 2 цього дослідження), то до бюджетних програм можна включити окремі завдання та результативні показники, які характеризують саме цю частину послуг. Це дозволить забезпечити проведення аналізу ефективності спрямування бюджетних коштів на надання соціальних послуг недержавними організаціями. При цьому виходячи з специфіки надання конкретного виду соціальних послуг окреме завдання та показники можуть бути включені до існуючої бюджетної програми, в межах якої надається підтримка бюджетних установ, що надають аналогічні послуги. У випадках коли не можливо включити таке завдання до існуючої програми окремі показники та завдання можуть формуватись в межах фінансування видатків за такими напрямками бюджетної класифікації, як-то:

- «Інші видатки на соціальний захист населення» (КТКВК 090412);
- «Інші програми соціального захисту дітей» (КТКВК 090802);
- «Інші видатки» (КТКВК 091106);
- «Інші установи та заклади» (КТКВК 091214);
- тощо.

Приклад формування завдання та результативних показників, які можуть характеризувати надання соціальних послуг недержавними організаціями наведено в таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Приклад формування завдання та результативних показників, які можуть характеризувати надання соціальних послуг недержавними організаціями

Завдання	Результативні показники
Забезпечення надання відповідних соціальних послуг недержавними організаціями	<p>Показники затрат: кількість організацій, од.; кількість штатних одиниць, од. обсяг фінансування, тис. грн.</p> <p>Показники продукту: кількість наданих відповідних соціальних послуг, од.; кількість осіб, яким надані відповідні соціальні послуги, осіб.</p> <p>Показники ефективності: кількість відповідних наданих послуг на одного працівника, од. середні витрати на надання однієї послуги, грн.</p> <p>Показники якості: динаміка показників, на які спрямовані відповідні соціальні послуги, %</p>

Основним документом, що використовується розпорядниками бюджетних коштів місцевих бюджетів на стадії виконання бюджету та моніторингу бюджетних програм є Паспорт бюджетної програми.

Паспорт бюджетної програми – документ, що визначає мету, завдання, напрями використання бюджетних коштів, відповідальних виконавців, результативні показники та інші характеристики бюджетної програми відповідно до бюджетного призначення, встановленого законом про Державний бюджет України (рішенням про місцевий бюджет).

У відповідності до Бюджетного кодексу Міністерством фінансів України затверджено форму та правила складання паспортів бюджетних програм, а також форму звіту про виконання паспорта бюджетної програми (наказ Міністерства фінансів України від 26.08.2014 № 836 «Правилах складання паспортів бюджетних програм місцевих бюджетів та звітів про їх виконання»⁷).

Паспорт бюджетної програми документально визначає мету, завдання, результативні показники бюджетної програми, їх склад, відповідальних виконавців, підстави для виконання (нормативно-правову та інструктивну бази) та обсяги бюджетних призначень в розрізі загального та спеціального фондів, встановлені рішеннями про місцевий бюджет на відповідний бюджетний період, на основі яких здійснюються контроль за цільовим та ефективним використанням бюджетних коштів і аналіз виконання бюджетної програми.

Паспорти бюджетних програм складають усі без виключення головні розпорядники коштів місцевих бюджетів щорічно окремо за кожною бюджетною програмою. Після чого вони подають їх на затвердження місцевому фінансовому органу. Основою та відправною точкою для складання паспортів є затвержене сесією місцевої ради рішення про бюджет. Затвердження паспортів головного розпорядника відбувається шляхом видання спільного наказу головного розпорядника та місцевого фінансового органу протягом 45 днів від дня набрання чинності рішенням про місцевий бюджет.

Звіти про виконання паспортів бюджетних програм головні розпорядники бюджетних коштів подають до місцевих фінансових органів у терміни, визначені для подання зведеної річної фінансової та бюджетної звітності у паперовому та електронному вигляді.

Таким чином, паспорт і звіт про виконання паспорта бюджетної програми є тими документами, які містять повну інформацію про результативні показники кожної бюджетної програми.

Підсумковим кроком в процесі розробки бюджетних програм і застосування результативних показників є використання поданої інформації в процесі прийняття управлінських рішень. Їх використання є невід'ємним елементом управління, який дає можливість здійснити оцінку ефективності використання коштів та сприяє:

- покращенню процесу прийняття рішень;
- удосконаленню процесу надання послуг;
- наданню можливості визначення ефективності витрачання ресурсів.

Запропонований підхід дозволить охопити усі видатки, що спрямовуються з місцевих бюджетів територіальних громад на соціальний захист та соціальне забезпечення населення. За результатами виконання програм на основі результативних показників (статистичних індикаторів) стане можливо охарактеризувати стан справ у цій сфері, проаналізувати фінансові потоки, що спрямовуються територіальними громадами і відстежити їх ефективність.

4. Основні засади моніторингу та оцінки ефективності бюджетних програм

Будь-яке рішення про внесення змін або коригувань в програму, про обсяги асигнувань або перерозподіл коштів між завданнями в межах програми, про продовження

---

⁷ <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1103-14/paran18#n18>

або припинення програми та ін., необхідно приймати, базуючись на своєчасно отриманій обґрунтованій аналітичній інформації. Інструментами, що забезпечують отримання необхідних даних, є моніторинг функціонування програми та оцінка її ефективності – невід’ємні елементи ефективного процесу управління. Вони є спорідненими, але відрізняються рівнем складності та методологічними підходами.

Моніторинг – безперервний процес збору даних про видатки та показники виконання програми, що досягаються в ході її реалізації.

Моніторинг надає можливість на систематичній основі відслідковувати:

- процес надання послуг;
- виконання програми;
- результати діяльності розпорядника бюджетних коштів.

Моніторинг використовується як інструмент відстеження процесу впровадження програми, виявлення відхилень планових показників від поточних показників виконання. Таким чином, моніторинг концентрує увагу на існуючих та потенційних проблемах впровадження програми і є основою для проведення детального аналізу ситуації. В свою чергу, проведений аналіз результатів моніторингу стимулює до розробки заходів задля покращення ситуації.

Моніторинг виконання програм пов’язаний з реалізацією таких принципів, як забезпечення прозорості та посилення підзвітності органів влади громадськості.

Для проведення моніторингу необхідно розробити формат, який у стислому та зрозумілому вигляді дозволить відобразити дані про фактичне фінансування програми та виконання показників (в тому числі в порівнянні з планом). Зручність та інформативність такого формату дозволить приймати поточні рішення щодо покращення процесу управління програмою (в т.ч. перерозподіл коштів між завданнями програми тощо). Формат отримання даних є одним із елементів системи моніторингу, основні вимоги до побудови якої зазначено нижче.

Розробка системи моніторингу має здійснюватись на початку проектування програми. Для цього необхідно:

- а) Визначити формат моніторингу, а саме:
  - вимірювані показники (індикатори), завдяки яким можна буде відслідковувати хід виконання програми;
  - джерела інформації для проведення моніторингу (офіційна статистика, звітність про видатки бюджету, звітність по мережі, штатам і контингентам);
  - періодичність (графік) збору інформації (щодня, щотижня, щомісяця і т.п.);
  - форми для збору даних, технологію обробки та аналізу одержуваної інформації;
  - планування процедур подальшого використання отриманих даних (визначення користувачів даних моніторингу та процедури надання даних).
- б) Визначити відповідальних і виконавців моніторингу, витрати на проведення моніторингу:
  - призначення осіб, відповідальних за одержання необхідної інформації та її спрямування до користувачів.

Система моніторингу має бути підготовлена з дотриманням таких вимог:

Оперативність. Дані, що використовуються для моніторингу повинні безперешкодно забезпечуватися на визначені дати та мають надавати необхідну

інформацію про результати виконання завдань (поставлених цілей), та про обсяг ресурсів, які було витрачено для їх виконання.

Періодичність/безперервність. Ефективна система моніторингу передбачає надання необхідної інформації про виконання програм у визначені відповідними органами влади строки і терміни.

Достовірність. Система моніторингу здатна функціонувати досить ефективно лише в тому разі, якщо в достатньому обсязі розроблена аналітична база та проводиться збір достовірної інформації.

Дієвість. Аналітична інформація отримана шляхом моніторингу повинна мати здатність використовуватись при розробці планів видатків, показників виконання та оцінці результатів, оскільки саме здатність гнучко реагувати на суспільні потреби відрізняє успішні системи виконання програм від невдалих.

Повнота. Дані моніторингу повинні охоплювати повну інформацію про результати виконання завдань та обсяг ресурсів, які було витрачено для їх виконання.

Дані, отримані за допомогою моніторингу (інформація про фінансування програми; про показники виконання), є основою для здійснення оцінки ефективності виконання програми.

Оцінка виконання програми – періодичний ґрунтовний аналіз процесу реалізації програми за показниками виконання з метою визначення її ефективності та результативності і прийняття управлінських рішень щодо покращення процесу її подальшої реалізації, або в разі необхідності призупинення чи припинення.

Оцінка програми надає можливість оцінити економічну та соціальну ефективність використання бюджетних коштів і результативність цієї програми. Вона здійснюється за допомогою порівняння планових і фактичних показників її виконання, а також з урахуванням усіх факторів, які впливають на виконання програми. Основою для отримання інформації про показники виконання програми є:

- паспорт програми;
- звіти про виконання програми;
- фінансова звітність головного розпорядника бюджетних коштів;
- інші джерела офіційної інформації.

Процес оцінювання може включати аналіз причин запровадження програми, процесу реалізації програми і її результатів. Оцінка програм дозволяє виконувати такі основні завдання:

- оцінити відповідність існуючих програм пріоритетам державної та регіональної політики;
- виявити фактори, що вплинули на невиконання запланованих показників результативності;
- покращити структуру програми як у ході її реалізації (уточнити завдання програми, показники тощо), так і на стадії планування на наступний період;
- підвищити прозорість шляхом інформування громадськості про результати оцінки програм та ін.

Моніторинг та оцінка програм – це споріднені поняття, проте вони мають ряд відмінностей (див. таблицю 4.1)

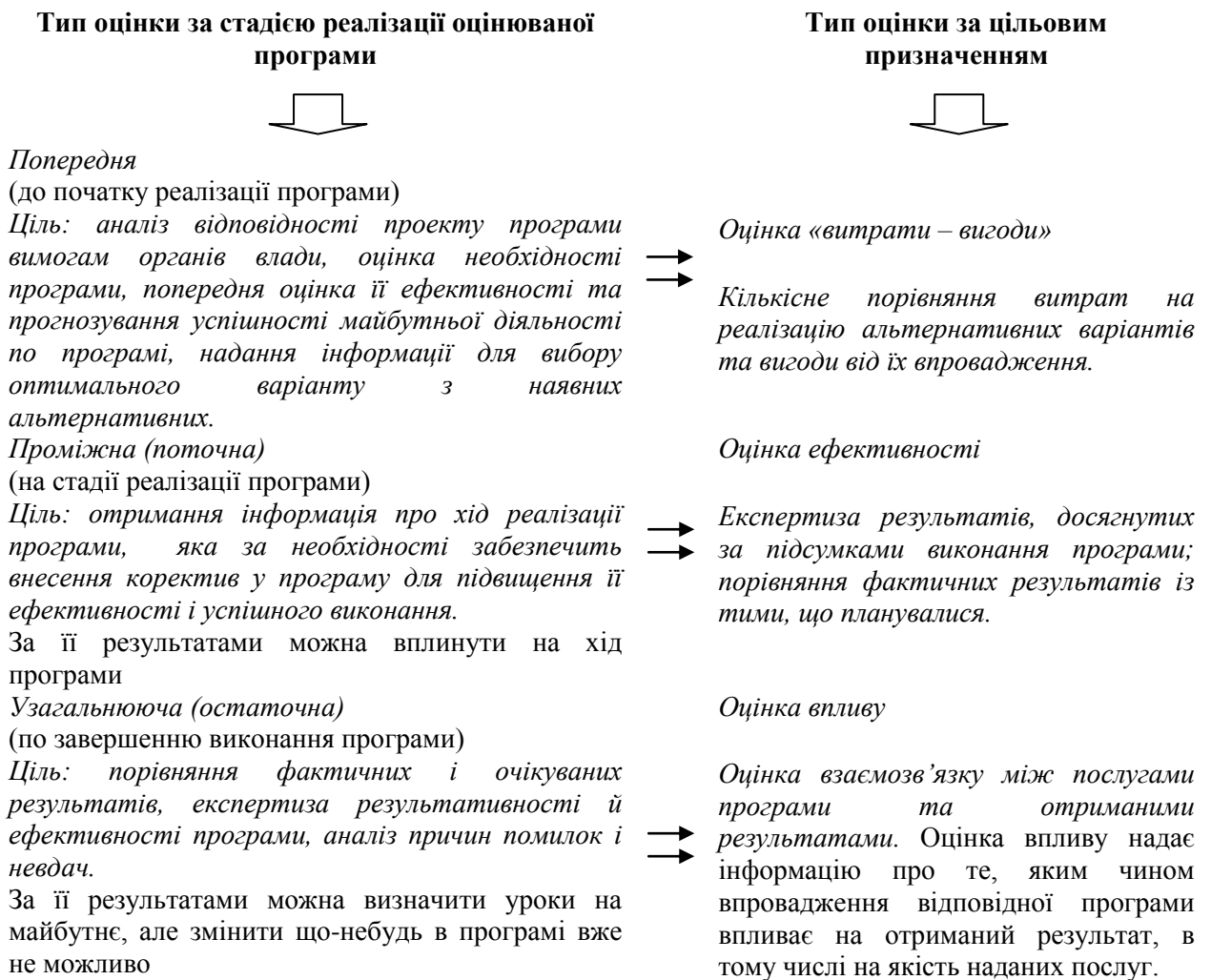
Відмінності моніторингу та оцінки

МОНІТОРИНГ	ОЦІНКА
<i>Завдання моніторингу</i> – своєчасне виявлення відхилень, що забезпечить оперативне корегування показників програми з метою вирішення наявних проблем	<i>Завдання оцінки</i> – проведення аналізу економічності, ефективності, результативності програми
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Проводиться постійно 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Проводиться періодично (наприклад, на ключових етапах реалізації програми)
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Описує проблеми реалізації програми 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Пояснює причини виникнення проблем реалізації програми і вказує шляхи їх вирішення
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Фактичні результати діяльності порівнюються з запланованими 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Аналізуються причини не досягнення запланованих результатів
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Одержана інформація використовується для покращення роботи по програмі 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Одержана інформація використовується як для покращення роботи по даній програмі, так і для уточнення планів на майбутнє

Аналіз ефективності виконання програм включає вивчення можливостей і шляхів оптимізації та мінімізації витрат при збільшенні кількості показників продукту. При цьому обов'язково постійно враховується якість наданих послуг. Ефективність вимірюється шляхом порівняння досягнутих показників з визначеними цілями, нормами, стандартами.

Оцінка може проводитись на різних етапах реалізації програми, на початку, в процесі виконання і по завершенні.

В залежності від мети проведення оцінки використовуються різні її типи (наприклад, оцінка співвідношення витрат на програму і вигод, які отримують в результаті її реалізації; оцінка ефективності; оцінка впливу, який чинить програма та ін.). Здійснення різних типів оцінки на різних етапах реалізації програми (найбільш застосовувані варіанти) зображено на рис. 4.1.

Рис. 4.1 Здійснення оцінки на різних етапах реалізації програми

Методологічною основою системи оцінки ефективності виконання бюджетних програм об'єднаних територіальних громад спрямованих на соціальний захист та соціальне забезпечення може бути «Методика здійснення порівняльного аналізу ефективності бюджетних програм, які виконуються розпорядниками коштів місцевих бюджетів»⁸. Вона схвалена Міністерством фінансів України та направлена усім місцевим фінансовим органам (Лист Міністерства фінансів України від 19.09.2013 року № 31-05110-14-5/27486) (детально див. додаток 5).

Оцінка повинна бути орієнтована на використання отриманої інформації в практиці управління програмами і передбачати прийняття адміністративних рішень, наприклад щодо:

- продовження, припинення або призупинення програми;
- корегування елементів програми;
- необхідність більш широкого інформування громадськості;
- збільшення або зменшення видатків на програму;
- можливість зміни пріоритетів та ін.

⁸ <http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Legislation/2013/20.09.13/2.pdf>

Особа, яка користується результатами вимірювання ефективності програм для розробки і прийняття управлінських рішень, повинна чітко розуміти, як було виконано вимірювання, а також яким чином були зроблені всі припущення, використані у вимірюванні, відповідно вона зможе вирішувати, наскільки цьому вимірюванню варто довіряти.

Оцінка ефективності програми уможливорює визначення економічної та соціальної ефективності використання бюджетних коштів на виконання програми згідно зі встановленими метою і завданнями, а також результативності цієї програми. Оцінка ефективності виконання програм сприяє якісному та кількісному аналізу стану виконання програми в частині фінансового забезпечення реалізації її заходів та ефективності виконання, а також досягнення визначеної мети та завдань.

У разі, якщо фактичні результативні показники програми:

- перевищують заплановані, необхідно проаналізувати доцільність подальшого можливого підвищення планових показників програми;

- значно перевищують заплановані, слід розглянути доцільність визначення оптимального обсягу бюджетних ресурсів для підтримання необхідного рівня ефективності цієї програми, а решту ресурсів перерозподілити на інші пріоритетні програми;

- менші від запланованих, то необхідно визначитися, чи є прийнятним такий рівень та, якщо це необхідно, запропонувати заходи щодо поліпшення організації її виконання, у тому числі шляхом залучення додаткового обсягу ресурсів;

- значно менші від запланованих, то варто розглянути доцільність відмови від її виконання та перерозподілити кошти на користь інших програм.

За результатами проведеного моніторингу виконання програм пропонуються заходи, які головний розпорядник може здійснити з метою підвищення ефективності бюджетних витрат і якості управління програмою.

Таким чином, оцінка програм є основою для покращення процесу прийняття рішень та розподілу бюджетних ресурсів шляхом надання відповідної інформації про наслідки здійснюваної політики та впровадження програм. Оцінка програм має сприяти: більш ефективному розподілу бюджетних ресурсів та визначенню необхідних змін місцевої політики; поліпшенню управління програмою (через реалізацію зворотного зв'язку); посиленню відповідальності за виконання програм. Результати оцінки мають виступати основою для розробки документів, що мають оприлюднюватись.

5. Фінансові механізми міжмуніципального співробітництва для фінансування соціальних послуг на рівні громад

Питання міжмуніципального співробітництва (ММС) набуває особливого значення в контексті здійснення широкомасштабної реформи місцевого самоврядування, яка, зокрема, передбачає оптимізацію системи адміністративно-територіального устрою, покращення якості надання послуг, які надаються громадянам. У зв'язку з цим, відповідно до норм Конституції України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», оновленої Стратегії реформування місцевого самоврядування, заохочується формування на добровільній договірній основі об'єднань відповідних ланок адміністративно-територіальної системи для ефективного вирішення спільних проблем.

Міжмуніципальне співробітництво є одним із інноваційних інструментів у реалізації державної регіональної політики. Це порівняно нова форма політики місцевого та регіонального самоврядування. Її суть полягає в тому, що органи місцевого самоврядування на договірній основі об'єднують свої ресурси та зусилля для вирішення загальних проблем розвитку. Кінцева мета такого співробітництва – підвищення якості життя громад.

Муниципалітети та громади є найменшими територіальними одиницями публічного управління та складають перший рівень місцевого самоврядування. Це не означає, що вони завжди є занадто малими або слабкими, але дуже часто вони не мають достатнього розміру та ресурсів для виконання усіх функцій, які від них вимагаються. Найкращим засобом посилення ресурсної бази громад є партнерство та співробітництво.

Співробітництво є дуже важливим для добробуту та розвитку будь-якого суспільства та є звичним засобом роботи для публічних установ. Ця «вертикальна співпраця» є абсолютно необхідною тому, що різні державні органи обслуговують одну і ту саму територію та, відповідно, ті самі групи населення. При цьому різні функції дублюють або доповнюють одна одну. Теоретично, кожна громада є незалежною від своїх сусідів та має право на самостійне управління. Проте, досвід показує, що вони ніколи не є абсолютно самодостатніми, незалежно від їх площі та чисельності населення. Тому ММС є актуальним для усіх без виключення громад. Застосування таких механізмів є логічним рішенням для нейтралізації наслідків неоптимального розподілу функцій та ресурсів.

Серед інших позитивних результатів ММС можна виділити формування привабливого інвестиційного клімату, посилення спроможності відповідних громад учасниць щодо співпраці з міжнародними (донорськими) організаціями, інвесторами щодо залучення необхідних ресурсів для ефективного реалізації програм та проектів місцевого розвитку.

Крім того, розвиток ММС має сприяти покращенню якості соціальних послуг, що надаються громадянам органами місцевого самоврядування. Згадане покращення якості соціальних послуг можна досягти завдяки ефекту масштабу. Чим більша кількість громадян користується певними послугами або чим більш масштабними є ці послуги, тим нижчими є витрати, пов'язані з їх наданням. Якщо певна послуга надається для двох або більше громад, кількість користувачів зростає, завдяки чому знижуються виробничі та інші витрати.

В Україні з метою розв'язання спільних проблем соціально-економічного розвитку територій, об'єднання фінансових та інших ресурсів різних місцевих бюджетів, фінансово-організаційної кооперації на місцевому рівні прийнято Закон України «Про співробітництво територіальних громад» № 1508-VII від 17.06.2014 року.⁹

⁹ <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>

Відповідно до цього Закону таке співробітництво реалізується шляхом делегування виконання завдань; реалізації спільного проекту; спільного фінансування (утримання) інфраструктурного об'єкта; створення спільного комунального підприємства; утворення спільного органу управління.

З метою імплементації Закону Мінрегіоном розроблено та прийнято накази «Про затвердження Примірних форм договорів про співробітництво територіальних громад» № 233 від 27.08.2014 року¹⁰, та «Про затвердження Порядку формування та забезпечення функціонування реєстру про співробітництво територіальних громад» № 225 від 15.08.2014 року¹¹.

На підтримку співробітництва територіальних громад Законом України «Про державний бюджет України на 2015 рік» передбачено видатки за рахунок коштів програми «Державний фонд регіонального розвитку». Все це дає можливість громадам, які вже уклали угоди про співробітництво, перейти до етапу їх практичного впровадження.

Діючі положення Бюджетного кодексу (ст. 93, 101) передбачають передачу певних ресурсів для виконання спільних повноважень міжмуніципального співробітництва – між селами, селищами, містами, районами та областями на виконання делегованих повноважень, або утримання спільних об'єктів та реалізацію інвестиційних проектів.

Передача коштів між місцевими бюджетами на здійснення видатків місцевих бюджетів здійснюється у вигляді міжбюджетного трансферту. При цьому:

– *села, селища, міста районного значення* можуть передати кошти на здійснення окремих видатків місцевих бюджетів районам, містам обласного та районного значення, а також іншим селищам та селам;

– *міста обласного значення та райони* можуть передавати кошти на здійснення окремих видатків місцевих бюджетів селам, селищам, містам обласного та районного значення, районам та областям;

– *обласна рада* може передати кошти на здійснення окремих видатків місцевих бюджетів містам обласного значення та районам.

Передача коштів між місцевими бюджетами здійснюється на підставі рішень відповідних місцевих рад, прийнятих кожною із сторін, і укладання договору. Усі договори про передачу коштів між місцевими бюджетами згідно з такими рішеннями укладаються до 1 серпня року, що передує плановому. Це є обов'язковою умовою здійснення таких видатків.

Відповідно до цього механізму можуть передаватись такі міжбюджетні трансферти:

- субвенції на утримання об'єктів спільного користування чи ліквідацію негативних наслідків діяльності об'єктів спільного користування;
- субвенції на виконання інвестиційних проектів, у тому числі на будівництво або реконструкцію об'єктів спільного користування;
- дотації та інші субвенції.

Таким чином, органи місцевого самоврядування (місцеві громади) можуть об'єднувати свої ресурси, якщо це допомагає їм покращити ефективність своєї роботи.

¹⁰ <http://www.minregion.gov.ua/regional-dev/spivrobotnictvo-teritorialnih-gromad-673944/nakazi-minregionu-308249/nakaz-minregionu-pro-zatverdzhennya-primirnih-form-dogovoriv-pro-spivrobotnictvo-teritorialnih-gromad-91165/>

¹¹ <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z1065-14>

Як свідчить досвід європейських країн, завдяки реалізації міжмуніципального співробітництва можуть ефективно надаватись соціальні послуги (соціальна робота, соціальне житло тощо). Така практика дозволяє забезпечувати надання соціальних послуг для окремих категорій населення, зокрема, з метою захисту найбільш незахищених верств населення.

Висновки та рекомендації

1. Забезпечити комплексне запровадження методології ПЦМ при фінансуванні соціальних послуг

Вдосконалення системи надання соціальних послуг повинно проходити в контексті реформування державної системи, що спирається на загальний принцип децентралізації влади. При цьому система фінансування також повинна змінитись. Саме запровадження ПЦМ на рівні територіальних громад сприятиме:

- забезпеченню прозорості бюджетного процесу, що чітко визначає цілі і завдання, на досягнення яких витрачаються бюджетні кошти, підвищення рівня контролю за результатами виконання бюджетної програми;
- здійсненню оцінки діяльності учасників бюджетного процесу щодо досягнення поставлених цілей та виконання завдань, а також проведення аналізу причин неефективного виконання бюджетної програми;
- упорядкуванню організації діяльності головного розпорядника бюджетних коштів щодо формування і виконання бюджетної програми шляхом чіткого розмежування відповідальності за реалізацію кожної бюджетної програми між визначеними головним розпорядником бюджетних коштів відповідальними виконавцями бюджетної програми;
- посиленню відповідальності головного розпорядника бюджетних коштів за дотримання відповідності бюджетної програми законодавчо визначеній меті його діяльності, а також за фінансове забезпечення бюджетних програм і результати їх виконання;
- підвищенню якості та ефективності розподілу і використання бюджетних коштів.

Таким чином впровадження ПЦМ дозволить стабілізувати систему надання соціальних послуг на рівні територіальних громад, підвищить ефективність надання та фінансування цих послуг.

2. Розробити та затвердити бюджетні програми, включити індикатори ефективності функціонування програм

Для фінансування абсолютно усіх соціальних послуг, які фінансуються з бюджетів територіальних громад мають бути розроблені відповідні бюджетні програми. Вони повинні включати обсяги фінансування, а також конкретні показники результативності, які повинні бути досягнуті за підсумками виконання кожного завдання програми.

Для якісного формування бюджетних програм необхідно визначити показники, за якими комплексно і всебічно можна здійснювати оцінку ефективності використання бюджетних коштів. Так, застосування результативних показників програм дає змогу чітко продемонструвати ефективність фінансування соціальних послуг, співвідношення досягнутих результатів та затрачених коштів, її необхідність та відповідність визначеній меті, а також, порівнювати результати виконання програм, аналізувати їх. Застосування результативних показників програм сприяє якісному та кількісному аналізу стану виконання програми в частині фінансового забезпечення та в частині досягнення соціального ефекту.

3. Запровадити систему моніторингу та оцінки ефективності виконання програм

Будь-яке рішення про внесення змін або коригувань в програму, про обсяги асигнувань або перерозподіл коштів між завданнями в межах програми, про продовження або припинення програми та ін., необхідно приймати, базуючись на своєчасно отриманій обґрунтованій аналітичній інформації. Інструментами, що забезпечують отримання необхідних даних, є моніторинг функціонування програми та оцінка її ефективності – невід’ємні елементи ефективного процесу управління.

Для проведення моніторингу необхідно розробити формат, який у стислому та зрозумілому вигляді дозволить відобразити дані про фактичне фінансування програми та виконання показників (в тому числі в порівнянні з планом). Зручність та інформативність такого формату дозволить приймати поточні рішення щодо покращення процесу управління програмою (в т.ч. перерозподіл коштів між завданнями програми тощо).

Дані, отримані за допомогою моніторингу (інформація про фінансування програми; про показники виконання), є основою для здійснення оцінки ефективності виконання програми.

Оцінка програми надає можливість оцінити економічну та соціальну ефективність використання бюджетних коштів і результативність цієї програми. Вона здійснюється за допомогою порівняння планових і фактичних показників її виконання, а також з урахуванням усіх факторів, які впливають на виконання програми.

За результатами виконання програм соціального захисту та соціального забезпечення, принаймні з річною періодичністю, має формуватися звіт про досягнуті показники та проводиться оцінка ефективності використання бюджетних коштів. Така інформація має обов’язково оприлюднюватися та бути основою для публічного представлення результатів роботи головних розпорядників бюджетних коштів, і відповідною мірою характеризувати ефективність виконання програми.

Результати оцінки ефективності бюджетних програм, у тому числі висновки органів виконавчої влади, уповноважених на здійснення фінансового контролю за дотриманням бюджетного законодавства, є підставою для прийняття рішень про внесення в установленому порядку змін до бюджетних призначень поточного бюджетного періоду, відповідних пропозицій до проекту бюджету на плановий бюджетний період та до прогнозу бюджету на наступні за плановим два бюджетні періоди, включаючи зупинення реалізації відповідних програм.

4. Сприяти залученню громадськості до процесу формування, виконання та контролю результативності програм

Залучення громадськості до процесів розробки та прийняття програм, що стосуються життя територіальної громади, є одним з фундаментальних принципів демократії та розвитку громадянського суспільства. Загальною метою залучення громадськості є налагодження довірливих відносин між територіальною громадою та місцевими органами влади, що сприяє збільшенню взаємної відповідальності, підвищенню прозорості процесу ухвалення владних рішень та розвитку місцевого самоврядування. Досвід розвинених демократичних країн показує, що посилення ролі самих громадян у задоволенні потреб громади та поліпшення життєвого рівня місцевого населення є важливим елементом розвитку місцевого самоврядування.

5. Використовувати можливості міжмуніципального співробітництва для фінансування соціальних послуг на рівні громад

Фінансові ресурси громади, як правило, не спроможні самостійно вирішувати комплексні соціально-економічні проблеми власних територій. За цих обставин міжмуніципальне співробітництво (ММС) як модель об'єднання сил і засобів сусідніх громад для вирішення спільних проблем і використання спільних можливостей є дієвим інструментом. Адже основними перевагами ММС є:

- скорочення витрат і підвищення якості публічних послуг через досягнення ефекту масштабу;
- вирішення проблемних ситуацій, коли громадяни проживають в одному населеному пункті, де вони платять податки, але користуються послугами, наданими у іншому населеному пункті;
- посилення результативності соціального захисту за рахунок скоординованого розвитку населених пунктів;
- залучення інвестиційних коштів із державних, приватних чи донорських джерел, передбачених на проекти міжмуніципального співробітництва.

Питання міжмуніципального співробітництва набуває особливого значення в контексті здійснення широкомасштабної реформи місцевого самоврядування. Однак вже сьогодні в межах діючого законодавства можливо ефективно використовувати ММС при фінансуванні соціальних послуг.

**Типовий перелік бюджетних програм та результативних показників їх виконання
для місцевих бюджетів у галузі «Соціальний захист та соціальне забезпечення»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства фінансів України, Міністерства праці та соціальної політики України
27 вересня 2010 року № 1097/290
(Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства фінансів № 75/39 від 09.02.2011 та № 1060/630 від 08.10.2012)

Програма	Надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату електроенергії, природного газу, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати, вивезення побутового сміття та рідких нечистот (Код тимчасової класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів (далі - КТКВК) 090201, 090204, 090207, 090210, 090215, 090405)	
Мета	Забезпечення надання пільг та житлових субсидій населенню на оплату житлово-комунальних послуг	
Підпрограма 1	Надання пільг ветеранам війни, особам, на яких поширюється чинність Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, дітям війни, особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, жертвам нацистських переслідувань та реабілітованим громадянам, які стали інвалідами внаслідок репресій або є пенсіонерами, на житлово-комунальні послуги (КТКВК 090201)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання пільг на оплату житлово-комунальних послуг окремим категоріям громадян, визначеним підпрограмою	Показники продукту: кількість отримувачів пільг (включаючи членів сім'ї), осіб. Показники ефективності: середній розмір витрат на надання пільг на оплату житлово-комунальних послуг, грн/місяць на одного пільговика. Показники якості: питома вага відшкодованих пільгових послуг до нарахованих, %
Підпрограма 2	Надання пільг ветеранам військової служби, ветеранам органів внутрішніх справ, ветеранам податкової міліції, ветеранам державної пожежної охорони, ветеранам Державної кримінально-виконавчої служби, ветеранам служби цивільного захисту, ветеранам Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, вдовам (вдівцям) померлих (загиблих) ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів податкової міліції, ветеранів державної пожежної охорони, ветеранів Державної кримінально-виконавчої служби, ветеранів служби цивільного захисту та ветеранів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, звільненим зі служби за віком, хворобою або вислугою років військовослужбовцям Служби безпеки України, працівникам міліції, особам начальницького складу податкової міліції, рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої системи, державної пожежної охорони, пенсіонерам з числа слідчих прокуратури, дітям (до досягнення повноліття) працівників міліції, осіб начальницького складу податкової міліції, рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої системи, державної пожежної охорони, загиблих або померлих у зв'язку з виконанням службових обов'язків, непрацездатним членам сімей, які перебували на їх утриманні, звільненим з військової служби особам, які стали інвалідами під час проходження військової служби, батькам та членам сімей військовослужбовців, які загинули (померли) або пропали безвісти під час проходження військової служби, батькам та членам сімей осіб рядового і начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, які загинули (померли), пропали безвісти або стали інвалідами при проходженні служби, суддям у відставці на житлово-комунальні послуги (КТКВК 090204)	

	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання пільг на оплату житлово-комунальних послуг окремим категоріям громадян, визначеним підпрограмою	Показники продукту: кількість отримувачів пільг (включаючи членів сім'ї), осіб. Показники ефективності: середній розмір витрат на надання пільг на оплату житлово-комунальних послуг, грн/місяць на одного пільговика. Показники якості: питома вага відшкодованих пільгових послуг до нарахованих, %
Підпрограма 3	Надання пільг громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, дружинам (чоловікам) та опікунам (на час опікунства) дітей померлих громадян, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою, на житлово-комунальні послуги (КТКВК 090207)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання пільг на оплату житлово-комунальних послуг окремим категоріям громадян, визначеним підпрограмою	Показники продукту: кількість отримувачів пільг (включаючи членів сім'ї), осіб. Показники ефективності: середній розмір витрат на надання пільг на оплату житлово-комунальних послуг, грн/місяць на одного пільговика. Показники якості: питома вага відшкодованих пільгових послуг до нарахованих, %
Підпрограма 4	Надання пільг пенсіонерам з числа спеціалістів із захисту рослин, передбаченим частиною четвертою статті 20 Закону України "Про захист рослин", громадянам, передбаченим пунктом "і" частини першої статті 77 Основ законодавства про охорону здоров'я, частиною п'ятою статті 29 Закону України „Про культуру”, частиною другою статті 30 Закону України "Про бібліотеки та бібліотечну справу", абзацом першим частини четвертої статті 57 Закону України "Про освіту", на безоплатне користування житлом, опаленням та освітленням (КТКВК 090210)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання пільг на оплату житлово-комунальних послуг окремим категоріям громадян, визначеним підпрограмою	Показники продукту: кількість отримувачів пільгових послуг, осіб. Показники ефективності: середній розмір витрат на надання пільг на безоплатне користування житлом, опаленням та освітленням, грн/місяць на одного пільговика. Показники якості: питома вага відшкодованих пільгових послуг до нарахованих, %
Підпрограма 5	Надання пільг багатодітним сім'ям на житлово-комунальні послуги (КТКВК 090215)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання пільг на оплату житлово-комунальних послуг багатодітним сім'ям	Показники продукту: кількість отримувачів пільг, осіб. Показники ефективності: середній розмір витрат на надання пільг на оплату житлово-комунальних послуг, грн/місяць на одного пільговика. Показники якості: питома вага відшкодованих пільгових послуг до нарахованих, %
Підпрограма 6	Надання субсидій населенню для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг (КТКВК 090405)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання субсидій населенню для відшкодування витрат на оплату житлово-комунальних послуг	Показники продукту: кількість отримувачів субсидій, домогосподарств. Показники ефективності: середньомісячний розмір субсидії на оплату житлово-комунальних послуг, грн/ домогосподарство. Показники якості: питома вага відшкодованих субсидій до нарахованих, %

Програма	Надання пільг та субсидій населенню на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу (КТКВК 090202, 090205, 090208, 090211, 090216, 090406, 090411, 090414)	
Мета	Забезпечення надання пільг окремим категоріям громадян на придбання твердого палива та скрапленого газу	
Підпрограма 1	Надання пільг ветеранам війни, особам, на яких поширюється чинність Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, жертвам нацистських переслідувань на придбання твердого палива та скрапленого газу (КТКВК 090202)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання пільг на придбання твердого палива та скрапленого газу окремим категоріям громадян, визначеним підпрограмою	Показники продукту: кількість отримувачів пільг з придбання твердого палива, домогосподарств; кількість отримувачів пільг з придбання скрапленого газу, домогосподарств. Показники ефективності: середній розмір витрат на надання пільг на придбання твердого палива, грн/домогосподарство; середній розмір витрат на надання пільг на придбання скрапленого газу, грн/домогосподарство. Показники якості: питома вага відшкодованих пільгових послуг до нарахованих, %
Підпрограма 2	Надання пільг ветеранам військової служби, ветеранам органів внутрішніх справ, ветеранам податкової міліції, ветеранам державної пожежної охорони, ветеранам Державної кримінально-виконавчої служби, ветеранам служби цивільного захисту, ветеранам Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, вдовам (вдівцям) померлих (загиблих) ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів податкової міліції, ветеранів державної пожежної охорони, ветеранів Державної кримінально-виконавчої служби, ветеранів служби цивільного захисту та ветеранів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, звільненим зі служби за віком, хворобою або вислугою років працівникам міліції, особам начальницького складу податкової міліції, рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої системи, державної пожежної охорони, дітям (до досягнення повноліття) працівників міліції, осіб начальницького складу податкової міліції, рядового і начальницького складу кримінально-виконавчої системи, державної пожежної охорони, загиблих або померлих у зв'язку з виконанням службових обов'язків, непрацездатним членам сімей, які перебували на їх утриманні, на придбання твердого палива (КТКВК 090205)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання пільг на придбання твердого палива окремим категоріям громадян, визначеним підпрограмою	Показники продукту: кількість отримувачів пільг з придбання твердого палива, домогосподарств. Показники ефективності: середній розмір витрат на надання пільг на придбання твердого палива, грн/домогосподарство. Показники якості: питома вага відшкодованих пільгових послуг до нарахованих, %
Підпрограма 3	Надання пільг громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, дружинам (чоловікам) та опікунам (на час опікуинства) дітей померлих громадян, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою, на придбання твердого палива (КТКВК 090208)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання пільг на придбання твердого палива окремим категоріям громадян, визначеним підпрограмою	Показники продукту: кількість отримувачів пільг з придбання твердого палива, домогосподарств. Показники ефективності: середній розмір витрат на надання пільг на придбання твердого палива, грн/домогосподарство.

		Показники якості: питома вага відшкодованих пільгових послуг до нарахованих, %
Підпрограма 4	Надання пільг пенсіонерам з числа спеціалістів із захисту рослин, передбаченим частиною четвертою статті 20 Закону України "Про захист рослин", громадянам, передбаченим пунктом "Г" частини першої статті 77 Основ законодавства про охорону здоров'я, частиною п'ятою статті 29 Закону України „Про культуру”, частиною другою статті 30 Закону України "Про бібліотеки та бібліотечну справу", абзацом першим частини четвертої статті 57 Закону України "Про освіту", на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива (КТКВК 090211)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання пільг на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива окремим категоріям громадян, визначеним підпрограмою	Показники продукту: кількість отримувачів пільг з придбання твердого та рідкого пічного побутового палива, домогосподарств. Показники ефективності: середній розмір витрат на надання пільг на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива, грн/домогосподарство. Показники якості: питома вага відшкодованих пільгових послуг до нарахованих, %
Підпрограма 5	Надання пільг багатодітним сім'ям на придбання твердого палива та скрапленого газу (КТКВК 090216)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання пільг на придбання твердого палива та скрапленого газу багатодітним сім'ям	Показники продукту: кількість отримувачів пільг з придбання твердого палива, домогосподарств; кількість отримувачів пільг з придбання скрапленого газу, домогосподарств. Показники ефективності: середній розмір витрат на надання пільг на придбання твердого палива, грн/домогосподарство; середній розмір витрат на надання пільг на придбання скрапленого газу, грн/домогосподарство. Показники якості: питома вага відшкодованих пільгових послуг до нарахованих, %
Підпрограма 6	Надання субсидій населенню для відшкодування витрат на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу (КТКВК 090406)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання субсидій населенню для відшкодування витрат на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу	Показники продукту: кількість отримувачів субсидій на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу, домогосподарств. Показники ефективності: середній розмір субсидій на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу, грн/домогосподарство. Показники якості: питома вага відшкодованих субсидій до нарахованих, %
Підпрограма 7	Забезпечення побутовим вугіллям окремих категорій громадян (КТКВК 090411)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення побутовим вугіллям окремих категорій громадян	Показники продукту: кількість отримувачів побутового вугілля, домогосподарств. Показники ефективності: середній розмір витрат на забезпечення побутовим вугіллям, грн/домогосподарство. Показники якості: питома вага відшкодованих пільгових послуг до нарахованих, %
Підпрограма 8	Компенсація особам, які згідно із статтями 43 та 48 Гірничого закону України мають право на безоплатне отримання вугілля на побутові потреби, але проживають у будинках, що мають центральне опалення (КТКВК 090414)	

	Завдання	Результативні показники
	Виплата компенсації на оплату електроенергії, газу та центрального опалення житла особам, які згідно із статтями 43 та 48 Гірничого закону України мають право на безоплатне отримання вугілля на побутові потреби, але проживають у будинках, що мають центральне опалення	Показники продукту: кількість отримувачів компенсації на оплату електроенергії, газу та центрального опалення житла, осіб. Показники ефективності: середньомісячний розмір компенсації на оплату електроенергії, газу та центрального опалення житла, грн/домогосподарство. Показники якості: питома вага відшкодованих компенсацій до нарахованих, %
Програма	Надання пільг з оплати послуг зв'язку та інших передбачених законодавством пільг (крім пільг на одержання ліків, зубопротезування, забезпечення продуктами харчування, оплату електроенергії, природного і скрапленого газу, на побутові потреби, твердого та рідкого пічного побутового палива, послуг тепло-, водопостачання і водовідведення, квартирної плати (утримання будинків і споруд та прибудинкових територій), вивезення побутового сміття та рідких нечистот) та компенсації за пільговий проїзд окремих категорій громадян (КТКВК 090203, 090206, 090209, 090214, 170102, 170203, 170302, 170602)	
Мета	Забезпечення надання пільг окремим категоріям громадян з оплати послуг зв'язку, проїзду, санаторно-курортного лікування, ремонту будинків і квартир, безоплатного поховання і спорудження на могилі надгробка, компенсації витрат на автомобільне паливо	
Підпрограма 1	Надання інших пільг ветеранам війни, особам, на яких поширюється чинність Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту", особам, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, ветеранам праці, особам, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, вдовам (вдівцям) та батькам померлих (загиблих) осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, жертвам нацистських переслідувань та реабілітованим громадянам, які стали інвалідами внаслідок репресій або є пенсіонерами (КТКВК 090203)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання інших передбачених законодавством пільг окремим категоріям громадян, визначеним підпрограмою	Показники затрат: обсяг видатків на забезпечення санаторно-курортним лікуванням та виплату компенсації за самостійне санаторно-курортне лікування, тис. грн; обсяг видатків на ремонт будинків і квартир, тис. грн; обсяг видатків на пільговий проїзд один раз на рік (один раз на два роки) залізничним, водним, повітряним або міжміським автомобільним транспортом, тис. грн; обсяг видатків на компенсацію витрат на автомобільне паливо, тис. грн; обсяг видатків на поховання і спорудження надгробка, тис. грн. Показники продукту: кількість отримувачів путівок на санаторно-курортне лікування, осіб; кількість отримувачів компенсації за самостійне санаторно-курортне лікування, осіб; кількість осіб, які подали заяви на проведення безоплатного капітального ремонту будинків (квартир), осіб; кількість осіб, які мають право на пільговий проїзд один раз на рік (один раз на два роки) залізничним, водним, повітряним або міжміським автомобільним транспортом, осіб; кількість отримувачів компенсації витрат на автомобільне паливо, осіб; кількість поховань осіб (споруджень надгробків), які мають особливі або особливі трудові заслуги перед Батьківщиною, од. Показники ефективності: середня вартість санаторно-курортного лікування, грн;

		<p>середній розмір компенсації за самостійне санаторно-курортне лікування, грн; середня вартість ремонту будинків (квартир), грн; середня вартість пільгового проїзду один раз на рік (один раз на два роки) залізничним, водним, повітряним або міжміським автомобільним транспортом, грн; середній розмір компенсації витрат на автомобільне паливо, грн; середня вартість одного поховання (спорудження надгробка), грн.</p> <p>Показники якості: частка пільговиків, які отримали санаторно-курортне лікування, %; частка пільговиків, які отримали компенсацію за самостійне санаторно-курортне лікування, %; частка пільговиків, яким відремонтовано будинки (квартири), %; частка пільговиків, які отримали компенсацію витрат на автомобільне паливо, %; частка пільговиків, які використали право на пільговий проїзд один раз на рік (один раз на два роки) залізничним, водним, повітряним або міжміським автомобільним транспортом, %</p>
Підпрограма 2	Надання інших пільг ветеранам військової служби, ветеранам органів внутрішніх справ, ветеранам податкової міліції, ветеранам державної пожежної охорони, ветеранам Державної кримінально-виконавчої служби, ветеранам служби цивільного захисту, ветеранам Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, вдовам (вдівцям) померлих (загиблих) ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів податкової міліції, ветеранів державної пожежної охорони, ветеранів Державної кримінально-виконавчої служби, ветеранів служби цивільного захисту та ветеранів Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, особам, звільненим з військової служби, які стали інвалідами під час проходження військової служби, пенсіонерам з числа слідчих прокуратури (КТКВК 090206)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання інших передбачених законодавством пільг окремим категоріям громадян, визначеним підпрограмою	<p>Показники продукту: кількість отримувачів пільгових послуг, осіб. Показники ефективності: середня вартість пільгових послуг, грн. Показники якості: частка пільговиків, які отримали пільгові послуги, %</p>
Підпрограма 3	Надання інших пільг громадянам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, дружинам (чоловікам) та опікунам (на час опікунства) дітей померлих громадян, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою (КТКВК 090209)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання інших передбачених законодавством пільг окремим категоріям громадян, визначеним підпрограмою	<p>Показники продукту: кількість отримувачів пільгових послуг, осіб. Показники ефективності: середня вартість пільгових послуг, грн. Показники якості: питома вага пільговиків, які отримали пільгові послуги, %</p>
Підпрограма 4	Надання пільг окремим категоріям громадян з послуг зв'язку (КТКВК 090214)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання пільг з послуг зв'язку	<p>Показники продукту: кількість отримувачів пільг на оплату послуг зв'язку (користування телефоном), осіб; кількість отримувачів пільг на оплату послуг зв'язку (встановлення телефонів), осіб. Показники ефективності: середньомісячна вартість витрат на надання пільг з послуг зв'язку (користування телефоном), грн; середня вартість витрат на надання пільг з послуг зв'язку (встановлення телефонів), грн. Показники якості: питома вага пільговиків, які отримали пільгові послуги, %</p>

Підпрограма 5	Компенсаційні виплати на пільговий проїзд автомобільним транспортом окремим категоріям громадян (КТКВК 170102)	
	Завдання	Результативні показники
	Проведення розрахунків з підприємствами автомобільного транспорту за пільговий проїзд окремих категорій громадян	Показники продукту: кількість осіб, які мають право на пільговий проїзд автомобільним транспортом, осіб; кількість підприємств - отримувачів компенсації за пільговий проїзд окремих категорій громадян, од. Показники ефективності: середньомісячний розмір компенсації за пільговий проїзд автомобільним транспортом, грн. Показники якості: питома вага відшкодованих компенсацій до нарахованих, %
Підпрограма 6	Компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян на водному транспорті (КТКВК 170203)	
	Завдання	Результативні показники
	Проведення розрахунків за пільговий проїзд окремих категорій громадян водним транспортом	Показники продукту: кількість осіб, які мають право на пільговий проїзд водним транспортом, осіб; кількість підприємств - отримувачів компенсації за пільговий проїзд окремих категорій громадян, од. Показники ефективності: середньомісячний розмір компенсації за пільговий проїзд водним транспортом, грн. Показники якості: питома вага відшкодованих компенсацій до нарахованих, %
Підпрограма 7	Компенсаційні виплати за пільговий проїзд окремих категорій громадян на залізничному транспорті (КТКВК 170302)	
	Завдання	Результативні показники
	Проведення розрахунків за пільговий проїзд окремих категорій громадян залізничним транспортом	Показники продукту: кількість осіб, які мають право на пільговий проїзд залізничним транспортом, осіб; кількість підприємств - отримувачів компенсації за пільговий проїзд окремих категорій громадян, од. Показники ефективності: середньомісячний розмір компенсації за пільговий проїзд залізничним транспортом, грн. Показники якості: питома вага відшкодованих компенсацій до нарахованих, %
Підпрограма 8	Компенсаційні виплати на пільговий проїзд електротранспортом окремим категоріям громадян (КТКВК 170602)	
	Завдання	Результативні показники
	Проведення розрахунків за пільговий проїзд окремих категорій громадян електротранспортом	Показники продукту: кількість осіб, які мають право на пільговий проїзд електротранспортом, осіб; кількість підприємств - отримувачів компенсації за пільговий проїзд окремих категорій громадян, од. Показники ефективності: середньомісячний розмір компенсації за пільговий проїзд електротранспортом, грн. Показники якості: питома вага відшкодованих компенсацій до нарахованих, %
Програма	Надання допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам та тимчасової допомоги дітям (КТКВК 090302, 090303, 090304, 090305, 090306, 090307, 090308, 090401, 091300)	
Мета	Забезпечення надання соціальної допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам з дитинства, дітям-інвалідам та тимчасової допомоги дітям	

Підпрограма 1	Надання допомоги у зв'язку з вагітністю і пологами (КТКВК 090302)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання жінкам, які не застраховані в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування, допомоги у зв'язку з вагітністю і пологами	Показники продукту: кількість одержувачів допомоги у зв'язку з вагітністю і пологами, осіб. Показники ефективності: середній розмір допомоги у зв'язку з вагітністю і пологами, грн
Підпрограма 2	Надання допомоги на догляд за дитиною віком до трьох років (КТКВК 090303)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку	Показники продукту: кількість одержувачів допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, осіб. Показники ефективності: середньомісячний розмір допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку, грн
Підпрограма 3	Надання допомоги при народженні дитини (КТКВК 090304)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання допомоги при народженні дитини	Показники продукту: кількість одержувачів одноразової частини допомоги при народженні дитини, осіб; кількість одержувачів щомісячної частини допомоги при народженні першої дитини, осіб; кількість одержувачів щомісячної частини допомоги при народженні другої дитини, осіб; кількість одержувачів щомісячної частини допомоги при народженні третьої та наступної дитини, осіб. Показники ефективності: середній розмір одноразової частини допомоги при народженні дитини, грн; середньомісячний розмір щомісячної частини допомоги при народженні першої дитини, грн; середньомісячний розмір щомісячної частини допомоги при народженні другої дитини, грн; середньомісячний розмір щомісячної частини допомоги при народженні третьої та наступної дитини, грн
Підпрограма 4	Надання допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування (КТКВК 090305)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання допомоги на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування	Показники продукту: кількість одержувачів допомоги на дітей віком до 6 років, над якими встановлено опіку чи піклування, осіб; кількість одержувачів допомоги на дітей віком від 6 до 18 років, над якими встановлено опіку чи піклування, осіб. Показники ефективності: середньомісячний розмір допомоги на дітей віком до 6 років, над якими встановлено опіку чи піклування, грн; середньомісячний розмір допомоги на дітей віком від 6 до 18 років, над якими встановлено опіку чи піклування, грн
Підпрограма 5	Надання допомоги на дітей одиноким матерям (КТКВК 090306)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання допомоги на дітей одиноким матерям	Показники продукту: кількість одержувачів допомоги на дітей віком до 6 років одиноким матерям, осіб; кількість одержувачів допомоги на дітей віком від 6 до 18 років одиноким матерям, осіб; кількість одержувачів допомоги на дітей віком від 18 до 23 років

		(якщо дитина навчається за денною формою навчання) самотнім матерям, осіб. Показники ефективності: середньомісячний розмір допомоги на дітей віком до 6 років самотнім матерям, грн; середньомісячний розмір допомоги на дітей віком від 6 до 18 років самотнім матерям, грн; середньомісячний розмір допомоги на дітей віком від 18 до 23 років (якщо дитина навчається за денною формою навчання) самотнім матерям, грн
Підпрограма 6	Надання тимчасової державної допомоги дітям (КТКВК 090307)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання тимчасової державної допомоги дітям	Показники продукту: кількість одержувачів тимчасової державної допомоги дітям віком до 6 років, осіб; кількість одержувачів тимчасової державної допомоги дітям віком від 6 до 18 років, осіб. Показники ефективності: середньомісячний розмір тимчасової державної допомоги дітям віком до 6 років, грн; середньомісячний розмір тимчасової державної допомоги дітям віком від 6 до 18 років, грн
Підпрограма 7	Надання допомоги при усиновленні дитини (КТКВК 090308)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання допомоги при усиновленні дитини	Показники продукту: кількість одержувачів одноразової частини допомоги при усиновленні дитини, осіб; кількість одержувачів щомісячної частини допомоги при усиновленні дитини, осіб. Показники ефективності: середній розмір одноразової частини допомоги при усиновленні дитини, грн; середньомісячний розмір щомісячної частини допомоги при усиновленні дитини, грн
Підпрограма 8	Надання державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям (КТКВК 090401)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям	Показники продукту: кількість одержувачів допомоги малозабезпеченим сім'ям, сімей. Показники ефективності: середньомісячний розмір допомоги малозабезпеченим сім'ям, грн
Підпрограма 9	Надання державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам (КТКВК 091300)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання державної соціальної допомоги інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам	Показники продукту: кількість одержувачів допомоги інвалідам з дитинства підгруп А та Б І групи, осіб; кількість одержувачів допомоги інвалідам з дитинства ІІ та ІІІ груп, осіб; кількість одержувачів допомоги на дітей-інвалідів віком до 18 років, у тому числі захворювання яких пов'язане з Чорнобильською катастрофою, з надбавкою на догляд, осіб; кількість одержувачів допомоги на поховання інвалідів з дитинства та дітей-інвалідів, осіб. Показники ефективності: середньомісячний розмір допомоги інвалідам з дитинства підгрупи А І групи, грн; середньомісячний розмір допомоги інвалідам з дитинства підгрупи Б І групи, грн;

		середньомісячний розмір допомоги інвалідам з дитинства II та III груп та на дитину-інваліда віком до 18 років, грн; середньомісячний розмір допомоги на дітей-інвалідів віком до 18 років, захворювання яких пов'язане з Чорнобильською катастрофою, грн; середньомісячний розмір надбавки на догляд дітей-інвалідів віком до 6 років, грн; середньомісячний розмір надбавки на догляд дітей-інвалідів віком від 6 до 18 років, грн
Програма	Пільгове медичне обслуговування осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи (КТКВК 090212)	
Мета	Забезпечення державних гарантій соціального захисту громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, щодо безоплатного придбання ліків за рецептами лікарів, безоплатного зубопротезування та забезпечення продуктами харчування	
	Завдання	Результативні показники
	Надання пільг на безоплатне придбання ліків за рецептами лікарів, безоплатне зубопротезування та забезпечення продуктами харчування громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи	Показники продукту: кількість одержувачів безоплатних ліків за рецептами лікарів, осіб; кількість одержувачів пільгових послуг із безоплатного зубопротезування, осіб; кількість одержувачів додаткового харчування у спеціалізованих лікувальних закладах, осіб. Показники ефективності: середня вартість пільги на безоплатне придбання ліків на одну особу, грн/рік; середня вартість послуги на безоплатне зубопротезування на одну особу, грн/рік; середня вартість додаткового харчування у спеціалізованих лікувальних закладах на одну особу, грн/рік. Показники якості: відсоток громадян, які одержали безоплатні ліки, %; відсоток громадян, які одержали послуги з безоплатного зубопротезування, %; відсоток громадян, які одержали додаткове харчування у спеціалізованих лікувальних закладах, %
Програма	Виплата компенсацій реабілітованим (КТКВК 090403)	
Мета	Забезпечення виплати компенсацій реабілітованим	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення виплати компенсацій реабілітованим громадянам	Показники продукту: кількість одержувачів компенсацій за позбавлення волі, осіб; кількість одержувачів компенсацій за втрачене майно, осіб. Показники ефективності: середній розмір компенсації за позбавлення волі, грн.; середній розмір компенсації за втрачене майно, грн
Програма	Надання допомоги на догляд за інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу (КТКВК 090413)	
Мета	Забезпечення надання соціальних гарантій інвалідам внаслідок психічного розладу	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення надання допомоги на догляд за інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу	Показники продукту: чисельність психічно хворих - інвалідів I і II груп, осіб; чисельність осіб, які звернулись по надання допомоги, осіб; кількість одержувачів допомоги на догляд за інвалідом I чи II групи внаслідок психічного розладу, осіб. Показники ефективності: середній розмір допомоги, грн
Програма	Видатки на поховання учасників бойових дій та інвалідів війни (КТКВК 090417)	

Мета	Забезпечення поховання померлих учасників бойових дій та інвалідів війни	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення поховання померлих учасників бойових дій та інвалідів війни	Показники продукту: чисельність учасників бойових дій, осіб; чисельність інвалідів війни, осіб; кількість поховань померлих учасників бойових дій та інвалідів війни, од. Показники ефективності: середній розмір витрат на поховання, грн
Програма	Забезпечення обробки інформації з нарахування та виплати допомог і компенсацій (КТКВК 091212)	
Мета	Обробка інформації з нарахування та виплати допомог, компенсацій та субсидій	
	Завдання	Результативні показники
	Обробка інформації з нарахування та виплати допомог, компенсацій та субсидій за особовими справами, за якими здійснюються зазначені нарахування та виплати	Показники продукту: загальна кількість справ, од. Показники ефективності: середні витрати на обробку однієї справи, грн/рік. Показники якості: рівень обробки інформації, %
Програма	Надання соціальних та реабілітаційних послуг громадянам похилого віку, інвалідам, дітям-інвалідам в установах соціального обслуговування (КТКВК 090601, 090901, 091203, 091204, 091206)	
Мета	Надання соціальних послуг, зокрема стаціонарного догляду, догляду вдома, денного догляду, громадянам похилого віку, інвалідам та дітям-інвалідам в установах соціального обслуговування системи органів праці та соціального захисту населення	
Підпрограма 1	Забезпечення соціальними послугами стаціонарного догляду з наданням місця для проживання дітей з вадами фізичного та розумового розвитку (КТКВК 090601)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення соціальними послугами в дитячих будинках-інтернатах для дітей-інвалідів та інвалідів з дитинства	Показники затрат: кількість установ, од.; кількість штатних одиниць, од., у тому числі професіоналів та фахівців, які надають соціальні послуги, од. Показники продукту: кількість місць в установах, ліжок; кількість користувачів послуг, осіб. Показники ефективності: витрати на утримання з розрахунку на одного користувача на рік, грн; чисельність користувачів послуг відносно чисельності професіоналів та фахівців, які надають соціальні послуги, на одного такого фахівця та професіонала, осіб. Показники якості: частка користувачів послуг відносно кількості осіб, які потребують цих послуг, %; житлова площа на одного користувача послуг, кв. м; частка користувачів, які вийшли з інтернатної системи і перейшли в інші програми догляду, %
Підпрограма 2	Забезпечення соціальними послугами стаціонарного догляду з наданням місця для проживання, всебічної підтримки, захисту та безпеки особам, які не можуть вести самостійний спосіб життя через похилий вік, фізичні та розумові вади, психічні захворювання або інші хвороби (КТКВК 090901)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення соціальними послугами в	Показники затрат: кількість установ, од.;

	будинках-інтернатах усіх типів, пансіонатах для громадян похилого віку та інвалідів	кількість штатних одиниць, од., у тому числі професіоналів та фахівців, які надають соціальні послуги, од. Показники продукту: кількість місць в установах, ліжок; кількість користувачів послуг, осіб. Показники ефективності: витрати на утримання з розрахунку на одного користувача на рік, грн; чисельність користувачів послуг відносно чисельності професіоналів та фахівців, які надають соціальні послуги, на одного такого фахівця та професіонала, осіб. Показники якості: частка користувачів послуг відносно кількості осіб, які потребують цих послуг, %; житлова площа на одного користувача послуг, кв. м; частка користувачів, які вийшли з інтернатної системи і перейшли в інші програми догляду, %
Підпрограма 3	Навчання та трудове влаштування інвалідів (КТКВК 091203)**	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення навчання дітей-інвалідів	Показники затрат: кількість закладів, од.; кількість штатних одиниць, од. Показники продукту: кількість учнів, осіб, у тому числі дітей-сиріт, випускників, осіб; кількість ліжок, од. Показники ефективності: кількість учнів на одного працівника, осіб; витрати на одного учня на рік, грн. Показники якості: відсоток працевлаштованих учнів до загальної кількості випускників, %; відсоток учнів, які вступили на навчання до вищих навчальних закладів різних форм акредитації, %
Підпрограма 4	Забезпечення соціальними послугами за місцем проживання громадян, які не здатні до самообслуговування у зв'язку з похилим віком, хворобою, інвалідністю (КТКВК 091204)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення соціальними послугами за місцем проживання громадян, не здатних до самообслуговування у зв'язку з похилим віком, хворобою, інвалідністю, а також громадян, які перебувають у складних життєвих обставинах	Показники затрат: кількість установ, од.; кількість відділень, од., у тому числі кількість стаціонарних відділень постійного та тимчасового проживання, од.; кількість штатних одиниць персоналу, од., у тому числі професіоналів, фахівців та робітників, які надають соціальні послуги, од. Показники продукту: чисельність осіб, які потребують соціального обслуговування (надання соціальних послуг), осіб, у тому числі з V групою рухової активності, осіб; чисельність осіб, забезпечених соціальним обслуговуванням (наданням соціальних послуг), осіб; кількість ліжок у стаціонарних відділеннях постійного та тимчасового проживання, од. Показники ефективності: чисельність обслуговуваних на 1 штатну одиницю професіонала, фахівця та робітника, які надають соціальні послуги, осіб; середні витрати на соціальне обслуговування (надання соціальних послуг) 1 особи територіальним центром, за винятком стаціонарних відділень, на рік, грн; середні витрати на соціальне обслуговування (надання

		соціальних послуг) 1 особи у стаціонарному відділенні постійного та тимчасового проживання на рік, грн. Показники якості: відсоток осіб, охоплених соціальним обслуговуванням, до загальної чисельності осіб, які потребують соціальних послуг, %
Підпрограма 5	Надання реабілітаційних послуг інвалідам та дітям-інвалідам (КТКВК 091206)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення діяльності центрів професійної реабілітації інвалідів та центрів соціальної реабілітації дітей-інвалідів сфери органів праці та соціального захисту населення	Показники затрат: кількість установ для інвалідів та дітей-інвалідів, од.; кількість штатних одиниць, од. Показники продукту: кількість інвалідів та дітей-інвалідів, які отримали реабілітаційні послуги, осіб. Показники ефективності: середні витрати на реабілітацію одного інваліда та дитини-інваліда на рік, грн; кількість дітей-інвалідів, які інтегровані в дошкільні, загальноосвітні навчальні заклади, осіб; кількість працевлаштованих інвалідів, осіб. Показники якості: відсоток охоплення інвалідів та дітей-інвалідів реабілітаційними послугами, %; частка дітей-інвалідів, які інтегровані в дошкільні, загальноосвітні навчальні заклади, до загальної їх чисельності, %; частка працевлаштованих інвалідів до загальної чисельності випускників, %
Програма	Надання соціальних гарантій інвалідам, фізичним особам, які надають соціальні послуги громадянам похилого віку, інвалідам, дітям-інвалідам, хворим, які не здатні до самообслуговування і потребують сторонньої допомоги (КТКВК 091205, 091303, 091304)	
Мета	Забезпечення надання соціальних гарантій інвалідам, фізичним особам, які надають соціальні послуги громадянам похилого віку, інвалідам, дітям-інвалідам, хворим, які не здатні до самообслуговування і потребують сторонньої допомоги	
Підпрограма 1	Забезпечення соціальними послугами громадян похилого віку, інвалідів, дітей-інвалідів, хворих, які не здатні до самообслуговування і потребують сторонньої допомоги, фізичними особами (КТКВК 091205)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги громадянам похилого віку, інвалідам, дітям-інвалідам, хворим, які не здатні до самообслуговування і потребують постійної сторонньої допомоги (крім осіб, що обслуговуються соціальними службами)	Показники продукту: чисельність осіб, які звернулись за призначенням компенсації, осіб; чисельність фізичних осіб, яким виплачується компенсація за надання соціальних послуг, осіб, зокрема: інвалідам I групи, осіб; громадянам похилого віку, осіб; інвалідам II групи, осіб; дітям-інвалідам, осіб; інвалідам III групи, осіб; хворим, які не здатні до самообслуговування і потребують постійної сторонньої допомоги, визнаним такими в порядку, затвердженому МОЗ, осіб. Показники якості: питома вага кількості призначених компенсацій до кількості звернень за призначенням компенсації, %

Підпрограма 2	Компенсаційні виплати інвалідам на бензин, ремонт, технічне обслуговування автомобілів, мотоциколясок і на транспортне обслуговування (КТКВК 091303)	
	Завдання	Результативні показники
	Забезпечення здійснення компенсаційних виплат інвалідам на бензин, ремонт, технічне обслуговування автомобілів, мотоциколясок, транспортне обслуговування	<p>Показники продукту: кількість інвалідів та дітей-інвалідів, які в установленому порядку забезпечені автомобілем та мають у користуванні мотоциколяски, осіб; кількість інвалідів та дітей-інвалідів, які мають право на забезпечення автомобілем, але не одержали його і користуються автомобілем, придбаним за власні кошти, осіб; кількість одержувачів компенсацій на бензин, ремонт, технічне обслуговування автомобілів та мотоциколясок, осіб; кількість одержувачів компенсацій на транспортне обслуговування, осіб.</p> <p>Показники якості: частка інвалідів, яким виплачено компенсацію на бензин, ремонт, техобслуговування автомобілів та мотоциколясок, до кількості інвалідів, які забезпечені автомобілями та мотоциколясками, %; частка інвалідів, які перебувають на обліку для безоплатного/пільгового забезпечення автомобілем, мають право на забезпечення автомобілем, до кількості інвалідів, яким виплачено компенсацію на транспортне обслуговування, %</p>
Підпрограма 3	Встановлення телефонів інвалідам I і II груп (КТКВК 091304)	
	Завдання	Результативні показники
	Телефонізація осель інвалідів I чи II групи	<p>Показники продукту: кількість інвалідів, що перебувають на черзі на встановлення телефонів, осіб; кількість інвалідів, яким встановлено телефони, осіб.</p> <p>Показники ефективності: витрати на встановлення телефона, грн.</p> <p>Показники якості: кількість інвалідів, яким встановлено телефони, до кількості інвалідів, які звернулись для їх встановлення, %</p>

* При складанні бюджетних програм перелік завдань та результативних показників може бути уточнений і доповнений.

** Підпрограма складається у разі наявності відповідних установ.

Типовий перелік бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі «Соціальний захист сім'ї та дітей» за видатками, що враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства фінансів України, Міністерства праці та соціальної політики України
від 24 жовтня 2012 року № 1116/673

Програма	Заклади і заходи з питань дітей та їх соціального захисту	
Мета	Забезпечення надання соціальних послуг дітям, які опинились у складних життєвих обставинах, та забезпечення соціально-правового захисту дітей	
Підпрограма 1	Утримання закладів, що надають соціальні послуги дітям, які опинились у складних життєвих обставинах (код тимчасової класифікації видатків та кредитування місцевих бюджетів (далі – КТКВК) 090700)	
	Завдання 1	Результативні показники
	Надання притулками для дітей соціальних послуг та послуг з тимчасового перебування дітям віком від 3 до 18 років, які опинились в складних життєвих обставинах	<p>Показники затрат: кількість притулків для дітей, од.; кількість штатних працівників у притулках для дітей, осіб; кількість місць у притулках для дітей, од.</p> <p>Показники продукту: кількість осіб, які перебували протягом року у притулках для дітей, осіб.</p> <p>Показники ефективності: середньорічні витрати на одне місце в притулках для дітей, грн; середньомісячна заробітна плата працівників притулків для дітей, грн.</p> <p>Показники якості: кількість дітей, які вибули з притулку для дітей з позитивним результатом, осіб; кількість соціальних послуг, наданих дітям, позбавленим сімейного виховання, які опинилися в складних житлово-побутових умовах, залишили навчальні заклади, од.; кількість дітей, які були забезпечені належними житлово-побутовими і психолого-педагогічними умовами для забезпечення нормальної життєдіяльності, од.; динаміка** кількості дітей, які перебували в притулках для дітей в регіоні за рік, порівняно з попереднім роком, %</p>
	Завдання 2	Результативні показники
	Надання дітям віком від 3 до 18 років, які опинились у складних життєвих обставинах, комплексної соціальної, психологічної, педагогічної, медичної, правової та інших видів допомоги центрами соціально-психологічної реабілітації дітей	<p>Показники затрат: кількість центрів соціально-психологічної реабілітації для дітей, од.; кількість штатних працівників у центрах соціально-психологічної реабілітації для дітей, осіб; кількість місць у центрах соціально-психологічної реабілітації для дітей, од.</p> <p>Показники продукту: кількість осіб, які перебували протягом року у центрах соціально-психологічної реабілітації для дітей при тривалому (стаціонарному) перебуванні, осіб; кількість осіб, які перебували протягом року у центрах соціально-психологічної реабілітації для дітей при денному перебуванні, осіб; кількість соціальних послуг, наданих центром при тривалому (стаціонарному) перебуванні, од.; кількість соціальних послуг, наданих центром при денному перебуванні, од.</p>

		<p>Показники ефективності: середньорічні витрати на одне місце в центрах соціально-психологічної реабілітації для дітей, грн; середні витрати на надання однієї соціальної послуги, грн; середньомісячна заробітна плата працівників центрів соціально-психологічної реабілітації для дітей, грн.</p> <p>Показники якості: кількість дітей, позбавлених батьківського піклування, повернутих в сім'ї протягом року, осіб; динаміка** кількості дітей, які перебували в центрах соціально-психологічної реабілітації в регіоні за рік при тривалому (стаціонарному) перебуванні, порівняно з попереднім роком, %; динаміка** кількості дітей, які перебували в центрах соціально-психологічної реабілітації в регіоні за рік при денному перебуванні, порівняно з попереднім роком, %</p>
	Завдання 3	Результативні показники
	Надання соціальними гуртожитками послуг дітям-сиротам та дітям, позбавленим батьківського піклування, віком від 15 до 18 років, а також особам з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, віком від 18 до 23 років з тимчасового проживання та створення умов для соціальної адаптації осіб, що в них проживають, та їх підготовка до самостійного життя	<p>Показники затрат: кількість соціальних гуртожитків для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, од.; кількість штатних працівників у соціальних гуртожитках для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб; кількість місць у соціальних гуртожитках для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, од.</p> <p>Показники продукту: кількість осіб, які перебували протягом року у соціальних гуртожитках для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб.</p> <p>Показники ефективності: середньорічні витрати на одне місце в соціальних гуртожитках для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грн; середньомісячна заробітна плата працівників соціальних гуртожитків для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, грн.</p> <p>Показники якості: кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, віком від 15 до 18 років, а також осіб з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, віком від 18 до 23 років, які були забезпечені житлом протягом року, осіб; кількість психологічних, соціально-педагогічних, юридичних, соціально-економічних та інформаційних послуг, наданих протягом року, од.; динаміка** кількості дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, віком від 15 до 18 років, а також осіб з числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, віком від 18 до 23 років, які були забезпечені житлом у регіоні за рік, порівняно з попереднім роком, %</p>
Підпрограма 2	Заходи державної політики з питань дітей та їх соціального захисту (КТКВК 090802)	
	Завдання	Результативні показники
	Створення умов для забезпечення прав дітей, у тому числі тих, які виховуються в сім'ях, які неспроможні або не бажають виконувати виховні функції	<p>Показники продукту: кількість регіональних заходів державної політики з питань дітей, од.; кількість учасників регіональних заходів державної політики з питань дітей, осіб; кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, влаштованих у прийомні сім'ї та дитячі будинки сімейного типу, осіб.</p> <p>Показники ефективності: середні витрати на проведення одного регіонального заходу державної політики з питань дітей, грн; середні витрати на забезпечення участі у регіональних заходах державної політики з питань дітей одного учасника, грн.</p>

		<p>Показники якості: динаміка дітей, охоплених регіональними заходами державної політики з питань дітей, порівняно з минулим роком, %; динаміка** кількості безпритульних та бездоглядних дітей у регіоні порівняно з минулим роком, %; питома вага дітей, охоплених заходами, до кількості дітей, що перебувають на обліку служби у справах дітей, %</p>
Програма	Здійснення соціальної роботи з вразливими категоріями населення	
Мета	Реалізація заходів державної політики з питань сім'ї та заходів, спрямованих на забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків	
Підпрограма 1	Центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (КТКВК 091101)	
	Завдання	Результативні показники
	Надання соціальних послуг дітям, молоді та сім'ям, які опинились у складних життєвих обставинах та потребують сторонньої допомоги	<p>Показники затрат: кількість центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, од.; кількість штатних працівників центрів, осіб.</p> <p>Показники продукту: кількість закладів, що надають соціальні послуги сім'ям, дітям та молоді, діяльність яких координується центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, од.; кількість прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, сімей, які опинились в складних життєвих обставинах, охоплених соціальним супроводом, од.</p> <p>Показники ефективності: середні витрати на утримання одного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, грн; середні витрати на забезпечення діяльності одного працівника центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, грн; середні витрати на здійснення соціального супроводу, грн; середні витрати на надання однієї соціальної послуги, грн.</p> <p>Показники якості: кількість підготовлених кандидатів в опікуни, піклувальники, прийомні батьки та батьки-вихователі, які пройшли підготовку та стали прийомними батьками або батьками-вихователями, осіб; кількість підготовлених прийомних батьків, батьків-вихователів, які пройшли навчання з метою підвищення їхнього виховного потенціалу, осіб; кількість послуг, які надані центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, од.; динаміка** кількості осіб, яким надано соціальні послуги, порівняно з минулим роком, %; динаміка** кількості сімей та осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, знятих з соціального супроводу з позитивним результатом, порівняно з минулим роком, %</p>
Підпрограма 2	Програми і заходи центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (КТКВК 091102)	
	Завдання	Результативні показники
	Здійснення заходів із забезпечення соціальної підтримки та надання соціальних послуг дітям, молоді та сім'ям, які опинились у складних життєвих обставинах	<p>Показники затрат: кількість спеціалістів, залучених до заходів, осіб.</p> <p>Показники продукту: кількість заходів центрів, од.; кількість звернень до центру, од.; кількість учасників заходів, проведених центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, осіб; кількість дітей, молоді та сімей, яким надані соціальні послуги, осіб.</p> <p>Показники ефективності: середні витрати на один захід, проведений центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, грн; середні витрати на одного учасника заходів, проведених центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, грн.</p> <p>Показники якості:</p>

		динаміка** кількості учасників, охоплених заходами центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, порівняно з минулим роком, %; питома вага дітей, сімей та молоді від загальної кількості звернень, які внаслідок отриманих соціальних послуг розв'язали свої соціальні проблеми та поліпшили своє становище, %; динаміка** кількості осіб регіону, які перебувають у складних життєвих обставинах, внаслідок проведених заходів та наданих центрами соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді послуг порівняно з минулим роком, %
Підпрограма 3	Заходи державної політики із забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків (КТКВК 091104)	
	Завдання	Результативні показники
	Проведення регіональних заходів, спрямованих на забезпечення гендерної рівності в суспільстві	Показники продукту: кількість регіональних заходів державної політики із забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків, од.; кількість учасників регіональних заходів державної політики із забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків, осіб. Показники ефективності: середні витрати на проведення одного регіонального заходу державної політики із забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків, грн; середні витрати на забезпечення участі в регіональних заходах державної політики із забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків одного учасника, грн. Показники якості: динаміка** кількості людей, охоплених регіональними заходами державної політики із забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків, порівняно з минулим роком, %
Підпрограма 4	Заходи державної політики з питань сім'ї (КТКВК 091107)	
	Проведення регіональних заходів, спрямованих на підтримку сім'ї, демографічний розвиток	Показники продукту: кількість регіональних заходів державної політики з питань сім'ї, од.; кількість учасників регіональних заходів державної політики з питань сім'ї, осіб. Показники ефективності: середні витрати на проведення одного регіонального заходу державної політики з питань сім'ї, грн; середні витрати на забезпечення участі в регіональних заходах державної політики з питань сім'ї одного учасника, грн. Показники якості: динаміка** кількості людей, охоплених регіональними заходами державної політики з питань сім'ї, порівняно з минулим роком, %
Програма	Оздоровлення та відпочинок дітей (крім заходів з оздоровлення дітей, що здійснюються за рахунок коштів на оздоровлення громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи) (КТКВК 091108)	
Мета	Забезпечення оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки	
	Завдання	Результативні показники
	Організація оздоровлення та забезпечення відпочинком дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки	Показники продукту: кількість дітей, яким надані послуги з оздоровлення, осіб; кількість дітей, яким надані послуги з відпочинку, осіб; кількість придбаних путівок на оздоровлення дітей, од.; кількість придбаних путівок на відпочинок дітей, од.; кількість заходів з оздоровлення, од. Показники ефективності: середні витрати на оздоровлення однієї дитини, грн;

		<p>середні витрати на відпочинок однієї дитини, грн; середня вартість однієї путівки на оздоровлення, грн; середня вартість однієї путівки на відпочинок, грн.</p> <p>Показники якості: динаміка** кількості дітей, охоплених заходами з оздоровлення, порівняно з минулим роком, %; динаміка** кількості дітей, охоплених заходами з відпочинку, порівняно з минулим роком, %; питома вага дітей, охоплених оздоровленням, у загальній кількості дітей у регіоні, %; питома вага дітей, охоплених відпочинком, у загальній кількості дітей у регіоні, %</p>
--	--	---

* При складанні бюджетних програм перелік завдань та результативних показників може бути уточнений і розширений.

** Розраховується темп зростання (збільшення+/зменшення-) поточного рівня показника порівняно з рівнем попереднього року.

**Типовий перелік бюджетних програм та результативних показників їх виконання
для місцевих бюджетів з питань молоді за видатками, що враховуються при
визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства фінансів України, Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України
від 22 січня 2013 року № 35/41

Програма	Заходи державної політики з питань молоді (КТКВК 091103)	
Мета	Забезпечення реалізації державної молодіжної політики	
	Завдання	Результативні показники
	Створення сприятливих умов для соціального становлення та розвитку молоді	<p>Показники затрат: кількість регіональних заходів державної політики з питань молоді (у розрізі напрямів діяльності), од.</p> <p>Показники продукту: кількість учасників регіональних заходів державної політики з питань молоді (у розрізі напрямів діяльності), осіб.</p> <p>Показники ефективності: середні витрати на проведення одного регіонального заходу державної політики з питань молоді (у розрізі напрямів діяльності), грн. середні витрати на забезпечення участі в регіональних заходах державної політики з питань молоді одного учасника, грн.</p> <p>Показники якості: збільшення кількості молоді, охопленої регіональними заходами державної політики з питань молоді, порівняно з минулим роком, %; збільшення кількості молоді, з якою проведено роботу з профілактики негативних явищ у молодіжному середовищі та формування здорового способу життя, порівняно з минулим роком, %</p>

* При складанні бюджетних програм перелік завдань та результативних показників може бути уточнений і розширений.

Витяг з примірного переліку результативних показників бюджетних програм для місцевих бюджетів за видатками, що можуть здійснюватися з усіх місцевих бюджетів

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства фінансів України
від 27 липня 2011 року № 945
(з змінами, внесеними згідно з
Наказами Міністерства фінансів
від 30.11.2012 р. № 1260
від 10.09.2015 р. № 765)

Завдання та результативні показники, які можуть бути включені до будь-якої бюджетної програми/підпрограми (за умови планування та здійснення відповідних видатків за цією бюджетною програмою/підпрограмою):

Завдання 1	Результативні показники (формується залежно від виду заходу та визначаються у розрізі цих заходів)
Здійснення заходів / реалізація проектів з енергозбереження	<p>Показники продукту: кількість одиниць обладнання, яке планується встановити, од.; <i>або:</i> площа приміщень, яку планується утеплити, кв. м; кількість заходів з енергозбереження, од.</p> <p>Показники ефективності: середні витрати на придбання і встановлення одиниці обладнання, тис. грн.; <i>або:</i> середні витрати на утеплення 1 кв. м приміщення, тис. грн.; <i>або:</i> середні витрати на проведення одного заходу з енергозбереження, тис. грн.</p> <p>Показники якості: динаміка споживання комунальних послуг та енергоносіїв, % (по відношенню до спожитого обсягу в базовому році (рік, який передує року здійснення заходів з енергозбереження); обсяг річної економії бюджетних коштів на оплату комунальних послуг та енергоносіїв внаслідок реалізації заходів з енергозбереження, тис. грн.</p>
Завдання 2	Результативні показники
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	<p>Показники продукту: кількість одиниць придбаного обладнання, од.</p> <p>Показники ефективності: середні видатки на придбання одиниці обладнання, тис. грн.</p> <p>Показники якості: економія коштів за рік, що виникла за результатами впровадження в експлуатацію придбаного обладнання, тис. грн.</p>
Завдання 3	Результативні показники
Проведення капітального ремонту	<p>Показники продукту: кількість об'єктів, що планується відремонтувати, од. <i>або:</i> метраж об'єктів, що планується відремонтувати, кв. м (п. м, км).</p> <p>Показники ефективності: середня вартість ремонту одного об'єкта, тис. грн.; <i>або:</i> середня вартість ремонту 1 кв. м (п. м, км), грн.</p> <p>Показники якості: питома вага відремонтованих об'єктів у загальній кількості об'єктів, що потребують ремонту, %; <i>або:</i> питома вага відремонтованої площі у загальній площі, що потребує ремонту, %; зміна окремих експлуатаційних характеристик відремонтованого об'єкта відповідно до конкретної проектно-кошторисної документації; обсяг річної економії бюджетних коштів в результаті проведення капітального ремонту, тис. грн.</p>

Методика здійснення порівняльного аналізу ефективності бюджетних програм, які виконуються розпорядниками коштів місцевих бюджетів

Лист Міністерства фінансів України
від 19.09.2013 року № 31-05110-14-5/27486

1. Загальні положення

1.1. Метою здійснення порівняльного аналізу ефективності бюджетних програм є визначення ефективності аналогічних бюджетних програм, що виконуються різними розпорядниками коштів.

Аналіз ефективності бюджетних програм – це комплексний аналіз використання бюджетних коштів та досягнутих результатів розпорядниками бюджетних коштів різних бюджетів у процесі реалізації однотипних бюджетних програм.

Аналіз бюджетної програми базується на основі середніх індексів виконання результативних показників бюджетної програми. Для їх розрахунку використовуються показники ефективності та якості (разом по загальному та спеціальному фондах), що характеризують виконання бюджетної програми.

Усі результативні показники бюджетної програми поділяються на стимулятори і дестимулятори.

Показники-стимулятори – це результативні показники, для яких перевиконання планових значень є бажаним і має позитивний вплив на результат програми (наприклад, показником-стимулятором є кількість користувачів послуг, частка працевлаштованих, частка пільговиків, які отримали санаторно-курортне лікування, середня завантаженість залу тощо).

Показники-дестимулятори – це результативні показники, для яких перевиконання планових значень має негативний ефект на результативність програми (наприклад, показником-дестимулятором є рівень смертності, втрати енергоресурсів, затрати на проведення одного заходу тощо).

1.2. Шкала аналізу ефективності бюджетної програми складається з трьох ступенів:

Ефективність бюджетної програми	Кількість балів (пропонована шкала)
Висока ефективність програми	215 і більше балів
Середня ефективність програми	190–215 балів
Низька ефективність програми	менше 190 балів

Ефективність бюджетної програми визначається на основі порівняння суми набраних балів за кожним з параметрів оцінки із вищезазначеною шкалою оцінки.

2. Основні параметри аналізу

2.1. Методика аналізу передбачає порівняння фактичних показників виконання програми (показників ефективності та якості) із запланованими на звітний бюджетний період та з відповідними показниками попередніх періодів за таким алгоритмом:

а) для розрахунку *середнього індексу виконання показників ефективності* бюджетної програми використовуємо формулу:

$$\bar{I}_{(еф)} = \sum \frac{\Pi_{(еф)і\text{факт}}}{\Pi_{(еф)і\text{план}}} \div z_{(еф)} \cdot 100$$

де: $\sum \frac{\Pi_{(еф)і\text{факт}}}{\Pi_{(еф)і\text{план}}}$ – сума співвідношень фактичних та планових значень всіх

показників ефективності, що входять до бюджетної програми;

$z_{(еф)}$ – кількість показників ефективності бюджетної програми;

б) для розрахунку *середнього індексу виконання показників якості* бюджетної програми використовуємо формулу:

$$\bar{I}_{(як)} = \sum \frac{\Pi_{(як)і\text{факт}}}{\Pi_{(як)і\text{план}}} \div z_{(як)} \cdot 100$$

де: $\sum \frac{\Pi_{(як)і\text{факт}}}{\Pi_{(як)і\text{план}}}$ – сума співвідношень фактичних та планових значень всіх

показників якості, що входять до бюджетної програми;

$z_{(як)}$ – кількість показників якості бюджетної програми;

в) для *порівняння результативності бюджетної програми із показниками попередніх періодів* використовуємо формули:

$$\bar{I}_1 = \frac{\bar{I}_{(еф)звіт}}{\bar{I}_{(еф)баз}}$$

де: *звіт, баз* – підрядкові індекси, що характеризують величини відповідно звітного та попереднього бюджетних періодів;

$\bar{I}_{(еф)}$ – середній індекс виконання показників ефективності бюджетної програми розрахований за вищенаведеною формулою.

Для розрахунку кількості набраних балів за параметром *порівняння результативності бюджетної програми із показниками попередніх періодів* використовується наступна шкала:

Критерій оцінки	Кількість балів
$\bar{I}_1 < 0,85$	0
$0,85 \leq \bar{I}_1 < 1$	15
$\bar{I}_1 \geq 1$	25

2.2. При розрахунках за вищенаведеним алгоритмом для усіх показників-дестимуляторів потрібно використовувати обернене значення: $(\frac{П_{i_{план}}}{П_{i_{факт}}})$.

2.3. Якщо при розрахунках фактичні значення показника значно перевищують запланований показник ($\frac{П_{i_{факт}}}{П_{i_{план}}} \geq 1,3$), тоді такий коефіцієнт враховується лише за умови детального аналізу та обґрунтування того, що це відбулось не через заниження планового показника. В іншому випадку такий показник не береться до уваги при розрахунках.

2.4. З метою деталізації розрахунків, за наведеною методикою розрахунку можуть обчислюватися середні індекси для кожного завдання бюджетної програми. Отримані значення вкажуть, які групи показників кожного завдання бюджетної програми позитивно чи негативно впливали на результат програми в цілому.

3. Визначення ступеню ефективності бюджетної програми

3.1. Кінцевий розрахунок загальної ефективності бюджетної програми складається із загальної суми набраних балів за кожним з параметрів оцінки:

$$E = \bar{I}_{(ef)} + \bar{I}_{(як)} + \bar{I}_1$$

де: $\bar{I}_{(ef)}$ – середній індекс виконання показників ефективності бюджетної програми;

$\bar{I}_{(як)}$ – середній індекс виконання показників якості бюджетної програми;

$\bar{I}_1$ – порівняння результативності бюджетної програми із показниками попередніх періодів.

Отримана в результаті такого розрахунку кількість балів порівнюється зі шкалою аналізу ефективності бюджетних програм, зазначеною у п. 1.2.

3.2. Для бюджетних програм (окремих завдань програми), які не містять групи результативних показників ефективності або якості, та бюджетних програм, для яких немає даних за попередні бюджетні періоди, загальна шкала аналізу ефективності бюджетної програми повинна коригуватись. Відсутність даних для розрахунку кожного з параметрів оцінки зменшує відповідне значення шкали ефективності програми на 100 балів (для $\bar{I}_{(ef)}$, $\bar{I}_{(як)}$) або на 25 балів (для $\bar{I}_1$).

3.3. У випадках, коли бюджетна програма за результатами аналізу має низьку ефективність необхідно:

- провести поглиблений аналіз за усіма результативними показниками бюджетної програми (показниками затрат, продукту, ефективності та якості) у розрізі кожного завдання окремо;

- провести аналіз факторів, які мали негативний вплив на виконання бюджетної програми, вказавши:
  - внутрішні фактори (на які головний розпорядник міг впливати);
  - зовнішні фактори (на які головний розпорядник не міг впливати, включаючи форс-мажорні обставини);
- визначити причини, через які не досягнуто запланованих результатів, та надати обґрунтовані пропозиції щодо поліпшення результативних показників бюджетної програми.